

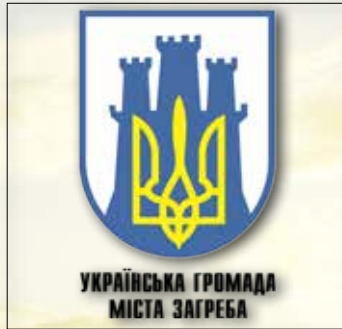
ВІСНИК *української громади в Хорватії* **VJESNIK** *ukrajinske zajednice u Hrvatskoj*

Загреб, 2015 - номер 38

Zagreb, 2015 - broj 38

УКРАЇНЬКА ГРОМАДА РЕСПУБЛІКИ ХОРВАТІЯ

УКРАЇНЬКА ГРОМАДА
МІСТА ЗАГРЕБА

КЛУБ УКРАЇНЦІВ "КАРПАТИ"
ЛИПОВАНИ

«Дніпро» Рієка

«Україна» Славонський Брід

Каніжа

Ім. Андрія Пелиха - Шумче

Ім. Лесі Українки - Осієк

Ім. Івана Франка - Вуковар

Izdavač: **Ukrajinska zajednica Republike Hrvatske**
Видавець: **Українська громада Республіки Хорватія**
Remetinečka cesta 79A, 10 000 Zagreb
Tel: 01/370-1939 ; Fax: 01/370-1936
e-mail: ukrajinskazajednica.hr@gmail.com
MB: 2331748 ; OIB: 35971824466
Žiro račun u Hypo Alpe-Adria banci: 2500009-1102188395
Uredništvo Vjesnika: **Svetog Roka 53A, 31 000 Osijek**
Tel: 098/ 1933-288 ; e-mail: vjesnikuz@gmail.com ; ISSN 1847-327X
"Vjesnik" je dvomjesečnik, izlazi šest puta godišnje
Naklada: **1200 primjeraka**
Tisak: **Grafika d.o.o., Strossmayerova 295, 31 000 Osijek**

За видавця: **Микола Застрижний**
За издавача: **Nikola Zastrizni**
Головний редактор: **Оксана Мартинюк**
Glavni urednik: **Oksana Martinjuk**
Редакція: **Борис Гралюк, Михайло Семенюк, Оксана Стурко**
Uredništvo: **Boris Graljuk, Mihajlo Semenjuk, Oksana Sturko**
Лектор хорватської мови: **Нівес Романек**
Lektor hrvatskog jezika: **Nives Romanjek**
Коректор: **Єсенка Мишків**
Korektor: **Jesenska Mišktiv**
Дизайн та комп'ютерна верстка: **Назар Стурко**
Dizajn i kompjuterski prijelom: **Nazar Sturko**

ЗМІСТ - SADRŽAJ

NOVOSTI IZ SAVJETA ZA NACIONALNE MANJINE

- 4 Sastanak Savjeta za nacionalne manjine sa članovima Savjetodavnog odbora Vijeća Europe za provedbu Okvirne konvencije za zaštitu nacionalnih manjina u Hrvatskoj
- 4 Održani "LIPOVljANSKI SUSRETI 2015".
- 5 У Посольстві України в РХ відбулося прийняття з нагоди Дня Незалежності України. *Оксана Мартинюк*
- 5 U Veleposlanstvu Ukrajine u RH održano primanje povodom Dana neovisnosti Ukrajine. *Veleposlanstvo Ukrajine u RH*

NOVOSTI IZ DJELATNOSTI UKRAJINSKE ZAJEDNICE REPUBLIKE HRVATSKE

НОВИНИ З ДІЯЛЬНОСТІ УКРАЇНСЬКОЇ ГРОМАДИ РЕСПУБЛІКИ ХОРВАТІЯ

- 7 "Lipovljanski susreti 2015." *Ivan Semenjuk*
- 8 Україна та образ її коріння. *Микола Зимомря*
- 10 Predstavljanje djela Pavla Holovčuka u Ljvivu. *Davor Lagudza*
- 11 200. obljetnica rođenja ukrajinskog glazbenika i kompozitora Myhajla Verbyckog. *Slavko Burda*
- 11 Upoznavanje ukrajinskog jezika i kulture. *Dijana Dill*
- 12 Міжнародна літня школа української мови у Львові. *Ірина Семенюк*
- 13 Djeca poginulih ukrajinskih borovnika na odmoru u Cerničkoj Šagovini i otoku Hvaru. *Oljenka Zastržni*
- 14 Pod nazivom "Molimo se za Ukrajinu" održana ljetna škola za ukrajinski jezik i kulturu u Starom Gradu na Hvaru. *Tetjana Ramač*
- 16 Під назвою "Молимося за Україну" проведена літня школа української мови та культури. *Тетяна Рамач*
- 18 Вийшла з друку нова книга "Видатні українки. Українські пісні з репертуарної скарбниці кращих жіночих голосів з України". *Оксана Мартинюк*
- 19 Predstavljena nova knjiga: "Znamenite Ukrajinke. Ukrajinske pjesme iz repertoarne škrinje najboljih ženskih glasova Ukrajine". *Jesenska Miškin*
- 20 Форум української молоді діаспори "ОДЕСА 2015". *Давор Лагудза*
- 21 Forum ukrajinske mladeži dijaspor "ODESA 2015." *Davor Lagudza*

DJELATNOST NAŠIH DRUŠTAVA - ДІЯЛЬНІСТЬ НАШИХ ТОВАРИСТВ

- 22 U Devetini održana 15. Smotra ukrajinskog kulturno-umjetničkog stvaralaštva "Červona kalyna 2015." *Ivan Semenjuk*
- 22 Članovi KPD Ukrajinaca "Karpati" sudjelovali u programu Dana pobjede, domovinske zahvalnosti i Dana hrvatskih branitelja. *Ivan Semenjuk*
- 23 Radno ljeto UKPD "Taras Ševčenko" - Kaniža. *Mirjana Has*

ЦЕРКВА - НАШ ГОЛОВНИЙ ОСЕРЕДОК

- 24 Рік митрополита Андрея Шептицького. *с. Теодозія Мостепанюк, ЧСВВ*
- 25 Godina mitropolita Andreja Šeptickog. *Slavko Burda*

POVIJESNE LIČNOSTI UKRAJINE

- 26 Stepan Tymošenko - znanstvenik, jedan od osnivača Ukrajinske akademije znanosti, otac moderne tehničke mehanike. *Sergej Burda*
- 27 Znate li ovo o ukrajinskom jeziku? *Davor Lagudza*

IN MEMORIAM

- 28 In memoriam
- 28 Sjećanje na Arsena Dedića. *Dijana Dill*
- 28 Пам'яті Арсена Дедича. *Діана Ділл*

UZ 100. OBLJETNICU PRVOG SVJETSKOG RATA

- 29 Zaustavljanje povlačenja i boravak uz rijeku Bystricu Solotvynsku. *Boris Graljuk*
- 31 НАШІ ТАЛАНТИ. поезія Ольги Камінської.

Na naslovnoj stranici: Predsjednica Republike Hrvatske Kolinda Grabar Kitarović kod ukrajinskog štanda na "Lipovljanskim susretima 2015."

Na zadnjoj stranici: Djeca poginulih ukrajinskih borovnika na odmoru u Hrvatskoj

Sastanak Savjeta za nacionalne manjine sa članovima Savjetodavnog odbora Vijeća Europe za provedbu Okvirne konvencije za zaštitu nacionalnih manjina u Hrvatskoj

Dana 15. srpnja 2015. godine, održan je sastanak Savjeta za nacionalne manjine sa članovima Savjetodavnog odbora Vijeća Europe za provedbu Okvirne konvencije za zaštitu nacionalnih manjina u Hrvatskoj – 4. ciklus praćenja.

U izaslanstvu Savjetodavnog odbora bili su Charlotte Altenhoner-Dion Tajnica Vijeća Europe, Brigitta Busch, predstavnik Austrije, Tomaš Hrustić, predstavnik Slovačke i Yianis Chrysostomis predstavnik Cipra.

Članovi Savjeta za nacionalne manjine Republike Hrvatske, upoznali su izaslanstvo Savjetodavnog odbora s provedbom Okvirne konvencije za

zaštitu nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj u razdoblju od Trećeg mišljenja Vijeća Europe (27. svibnja 2010. godine). U tom kontekstu posebno su istaknuli probleme s

jima se susreću pripadnici nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj vezane za implementaciju i provedbu manjinske legistative u praksi te upozorili na tendenciji ignoriranja i marginalizacije dosegnutih manjinskih prava. No, članovi Savjeta upoznali su visoko izaslanstvo i s primjerima dobre prakse, vezane za ostvarivanje prava nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj.

Izaslanstvo Savjetodavnog odbora Vijeća Europe izrazilo je potrebu intenzivnije i kontinuirane suradnje sa Savjetom za nacionalne manjine Republike Hrvatske vezane za primjenu Okvirne konvencije za zaštitu nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj.

Održani "LIPOVLJANSKI SUSRETI 2015"

U subotu 22. kolovoza 2015. predsjednik Savjeta za nacionalne manjine Republike Hrvatske Aleksandar Tolnauer sudjelovao je na svečanom otvorenju kulturno-umjetničke manifestacije "Lipovljanski susreti 2015." koju je službeno otvorila

Predsjednica Republike Hrvatske Kolinđa Grabar-Kitarović.

Program ovogodišnjih Lipovljanskih susreta, trodnevne manifestacije koja je održana od 21.-23. kolovoza, pod visokim pokroviteljstvom predsjednice Re-

publike Hrvatske i supokroviteljstvom Savjeta za nacionalne manjine Republike Hrvatske, dok je ovogodišnja zemlja partner bila Republika Češka, sastojao se od predstavljanja pripadnika nacionalnih manjina koje žive na području Republike Hrvatske — pjesmom, plesom, nošnjama, običajima i gastro ponudom.

Na manifestaciji su predstavljeni i razni tradicijski obrti, postavljene izložbe, održani gospodarski susret te brojni sportski i zabavni sadržaji.

Kao znanstveni segment Lipovljanskih susreta u organizaciji Savjeta za nacionalne manjine Republike Hrvatske održan je Okrugli stol "Nacionalne manjine u demokratskim društvima i ostvarivanje manjinskih prava u uvjetima krize", na kojem su izlaganja imali predsjednik Savjeta za nacionalne manjine Aleksandar Tolnauer i ravnatelj Ureda za ljudska prava i prava nacionalnih manjina mr.sc Branko Sočanac.

Nacionalne manjine info

У Посольстві України в РХ відбулося прийняття з нагоди Дня Незалежності України

● Посол України в РХ привітав присутніх

У Посольстві України в Республіці Хорватія 10 вересня 2015 року відбулося прийняття з нагоди Дня Незалежності України. На урочисте прийняття прибули представники української національної меншини з різних куточків Хорватії.

До присутніх звернувся Посол України в РХ Олександр Левченко, який щиро привітав гостей та розповів про актуальні проблеми і події в Україні.

У своїй промові Посол наголосив, що Україна вже довгий час переживає складний період та дорогою ціною людського життя відстоює свою незалежність і суверенітет. Олександр Левченко порівняв з нинішніми подіями в Україні зовсім схожу історію Хорватії, яка також дорогою ціною виборола свою незалежність. Посол

висловив глибоку надію на перемогу правди в Україні та засудив російську агресію.

Звертаючись до української громади, Олександр Левченко

висловив щиро подяку за співпрацю та велику допомогу діаспори Україні в цей складний час, зокрема подякував за організацію відпочинку на Адриатичному морі 600 українських дітей, сім'ї яких постраждали, захищаючи кордони своєї Батьківщини.

Посол вручив Почесні грамоти професорові кафедри україністики Загребського університету Євгену Пащенко, голові Хорватсько-українського товариства з Ліпіка Ірині Матієвич та Представнику української національної меншини міста Загреб Віктору Філімі.

Свою поезію причитали присутнім Юрій та Дарія Лисенко. Українські патріотичні пісні заспівали члени ансамбля "Кобзар" із Загреба, до них приєдналися всі присутні.

Оксана Мартинюк

● Посол вручив Почесні грамоти Віктору Філімі та Ірині Матієвич

U Veleposlanstvu Ukrajine u RH održano primanje povodom Dana neovisnosti Ukrajine

● Veleposlanik Ukrajine u RH uručuje Počasnu zahvalnicu Jevgeniju Paščenku

U Veleposlanstvu Ukrajine u Republici Hrvatskoj održano je primanje povodom Dana Neovisnosti Ukrajine za predstavnike ukrajinske nacionalne manjine Hrvatske. U svom govoru Veleposlanik Oleksandr Levchenko je obilježio glavna dostignuća Ukrajine poslije obnavljanja državnosti 1991. godine, te je naglasio da upravo sada Ukrajina proživljava dramatični period svoje povijesti braneci neovisnost u borbi s ruskom agresijom. Veleposlanik je izrazio iskrenu zahvalnost ukrajinskoj zajednici RH na pomoći koju ona pruža svojoj povijesnoj domovini u ovo teško vrijeme, ponajprije na potpori u organizaciji odmora 600 ukrajinske djece iz

● Darija Lysenko

● Jurij Lysenko

obitelji branitelja i izbjeglica iz Donbasa na obalama hrvatskog Jadrana. Veleposlanik je odlikovao Počasnim zahvalnicama profesora i predstojnika Katedre za ukrajinski jezik i književnost Filozofskog

fakulteta Sveučilišta u Zagrebu Jevgenija Paščenka te aktiviste zajednice Irynu Matijeвиć i Viktora Filimu.

Svoju poeziju prisutnim su pročitali

Jurij i Darija Lysenko. Na proslavi je nastupio ansambl ukrajinske narodne glazbe "Kobzar" iz Zagreba.

Veleposlanstvo Ukrajine u RH

Enes Kišević

Kobzar

Tarasu Ševčenku

● Enes Kišević čita svoju pjesmu na otvorenju spomenika Tarasa Ševčenka u Zagrebu

Lakše je ušutkati cara, negoli Kobzara.
Da bi Kobzara ušutkao,
prvo moraš ušutkati Dnepar,
ušutkati vjetar,
ušutkati ptice na Kavkazu.
Pred Kobzarom nema laskoslovja.
Nema noža u svili.
Pred Kobzarom laž samoj sebi laže.
Da bi ušutkao Kobzara,
prvo moraš ušutkati smrt.
Ušutkati silu u sebi.
Jer Kobzar zna
da ista suza navire
i na oči Jobove,
i na oči Kristove,
i na oči Muhammedove,
i na oči Tarasove...
Oči i suze to znaju,
ali glave ne znaju.
Stoga Kobzar pjeva
kako bi dolinom svijeta

suze od ljepote potekle.
I Kobzar bi konačno
volio vidjeti Boga,
no Kobzar ne može ni mrtav
odvojiti oči od svojega naroda.
Zato Dnepar na zemlji
govori nebeski jezik,
a na nebu ukrajinski.

● Spomenik Tarasa Ševčenka u Zagrebu

Енес Кішевич

Кобзар

Тарасу Григоровичу Шевченку

Легше змусити замовкнути царя,
ніж Кобзаря.
Щоб замовчав Кобзар
Спробуйте зробити так
Щоб замовчав Дніпро,
замовк би вітер,
птахи замовкли на Кавказі.
Перед Кобзарем
немає місця лестошам.
А ні ножеві у шовку.
Перед Кобзарем брехня
сама себе обмане.
Щоб замовчав Кобзар,
Спробуйте зробити так
аби замовкла смерть.
І силу заглушіть в собі.
Тому що Кобзар знає—
однакова сльоза набігає
і на очах Іови,
і на очах Христа,
і на очах Мухаммеда,
і на очах Тараса ...
Очі і сльози це знають ,
але голови, на жаль, не знають.
Кобзар співає аби долиною світу
сльози від краси текли ...
І Кобзар, нарешті,
хотів би побачити Бога,
але Кобзар навіть мертвий не може
відвести очі від свого народу.
Тому Дніпро на землі
говорить небесною мовою,
А на небі – українською.

З хорватської мови переклала Людмила Дружинец - Митрович

"Lipovljanski susreti 2015."

U Lipovljanima održana središnja manifestacija nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj

● Predsjednica Republike Hrvatske Kolinda Grabar Kitarović kod ukrajinskog štanda

Ovogodišnji "Lipovljanski susreti" održani su od 21. do 23. kolovoza 2015. godine pod visokim pokroviteljstvom Predsjednice Republike Hrvatske i pokroviteljstvom Sisačko-moslavačke županije. Kao i svake godine, u sklopu ove najveće manjinske manifestacije u Republici Hrvatskoj sadržaj se proširuje nekom novom inovacijom. Tako su ovogodišnji susreti počeli održavanjem gospodarskog foruma pod nazivom "Mogućnosti gospodarske suradnje Češka – Hrvatska, prilika za Lipovljane i Sisačko-moslavačku županiju". Ove godine zemlja partner na "Lipovljanskim susretima 2015." bila je Češka, te je stoga i gospodarski forum sadržavao predstavljanje zemlje partnera – Češke i mogućnosti gospodarske suradnje ovih dviju država, te Lipovljana i Sisačko-moslavačke županije.

U sklopu prezentiranja države partnera, otvorena je i trodjelna izložba pod nazivom "Češki spomenici UNESCO", "Franz Kafka" i "Česi u Hrvatskoj".

Sljedeće, 2016. godine zemlja partner na manifestaciji nacionalnih manjina u Lipovljanima biti će Ukrajina, stoga već sada treba početi raditi na pripremi i organiziranju sličnih foruma i izložbi ili drugih projekata u težnji predstavljanja bogatstva i kulture zemlje partnera – Ukrajine.

Prva večer je okončana zabavnim programom u izvedbi domaćih sastava "Priatelji tambura" i "Ritam band", te koncertom Maje Šuput i DJ "Kameny".

Glavni program "Lipovljanskih susreta 2015." održan je u subotu, 22. kolovoza, a počeo je u 12,00 sati prezentacijom tradicijskih obrta i sajmom rukotvorina

u središnjem parku, te tamburaškim poslijepodnevom. U 14,00 sati održan je u Narodnoj knjižnici i čitaonici okrugli stol pod nazivom "Nacionalne manjine u demokratskim društvima i ostvarivanje manjinskih prava u uvjetima krize", na kojemu su govorili predsjednik Savjeta za nacionalne manjine Vlade RH Aleksandar Tolnauer i mr. sc. Branko Sočanac.

Uz štandove obrta i rukotvorina, posebno su bili postavljeni i štandovi nacionalnih manjina na kojima su prezentirane narodne nošnje i gastronomska jela nacionalnih manjina. Ukrajinu predstavljale su pripadnice KPD Ukrajinaca "Karpati" – Lipovljani, koje su veoma ponosne da ih je posjetila i s njima se slikala predsjednica Republike Hrvatske Kolinda Grabar Kitarović te ih pohvalila za lijepu prezentaciju, a zajedničku sliku kod ukrajinskog štanda stavila kao prvu na svoju stranicu u izvješće s ove manifestacije.

Paralelno s postavljanjem štandova u parku, na ljetnoj pozornici nastupili su Gradišćanski Hrvati te VŠE "Gaudeamus" iz Praga kao gosti zemlje partnera. Mimohod svih KUD-ova koji su nastupili na manifestaciji počeo je u 19,30 sati. Nakon nekoliko govornika koji su se veoma pohvalno izrazili o ovoj manifestaciji, predsjednica RH Kolinda Grabar Kitarović je izrazila svoje zadovoljstvo dolaskom na ovu manifestaciju te istu i otvorila.

Program je, već tradicionalno, vodio Branko Uvodić, a po završetku nastupa i promocije kulturno-umjetničkih dostignuća nacionalnih manjina uslijedio je vatromet i održavanje zabavne večeri nastupom Lipovljanke Nine Kraljić, ovogodišnje pobjednice "The Voice of Croatia", te koncerta Miroslava Škore i Grupe "Kings".

Na središnjoj manifestaciji nacionalnih manjina u Lipovljanima bili su nazočni: savjetnik veleposlanika Ukrajine u RH Jurij Lysenko te drugi tajnik Veleposlanstva Jaroslav Simonov, ali i predstavnici Grada Husta iz Ukrajine predvođeni tajnikom Gradske uprave Volodymyrom Erfanom u čijem su gradu ove godine bili predstavnici ukrajinske nacionalne manjine iz Lipovljana na njihovoj manifestaciji te započeli dogovore o međusobnom partnerstvu s općinom Lipovljani i početku organizacije preuzimanja uloge zemlje partnera za 2016. godinu na "Lipovljanskim susretima". Ovo je bila tema razgovora i s načelnikom općine Lipovljani Marijom Ribarom, a pozitivno su se o tome izjasnili predstavnici Husta i Veleposlanstva Ukrajine u RH.

● Представники Велепосланства України у РН на маніфестації "Lipovljanski susreti"

"Lipovljanski susreti 2015." okončani su u nedjelju, 23. kolovoza sportskim natjecanjima i događanjima, kuhanjem gulaša i fiša, te održavanjem VI. Vatro-gasnog izazova u organizaciji DVD Lipovljani, a zabavni program manifestacije završio je u ranim satima zabavnim koncertom TS "Ambari".

Na trodnevnoj manifestaciji na visokoj razini bio je predstavljen bogat program pun različitog sadržaja. Osim predstavljanja pripadnika nacionalnih manjina koje žive na području Republike Hrvatske – pjesmom, plesom, nošnjama, običajima, gastro ponudom, predstavljeni su i razni tradicijski obrti, održane su izložbe, znanstveno-stručni skup, gospodarski susreti, brojni sportski, te drugi zabavni sadržaji.

Ivan Semenjuk

Україна та образ її коріння

Павлу Головчуку – 75

● Павло Головчук

Скажу одразу: край Івана Франка має великого прихильника в особі Павла Головчука, відомого українського поета, прозаїка, журналіста й видавця з Хорватії. Не раз і не два він був у селі Лішня, яке заснували на хорватській землі вихідці із місцини, що неподалік від Франкових Нагуєвичів. Там, де споруджено величний пам'ятник "Просвіті", він неодноразово розповідав про життєвий і творчий подвиг Івана Франка...

Липнева пора викликає в автора книжки "Корінням з України" особливе почуття. Та це й не дивно, бо Павло Головчук народився 5 липня 1940 року в селі Дев'ятині, що розташоване в неблизькій від України Боснії. Варто додати, що це село не тільки позначене українськими акцентами, але й животворить ними. Воно розташоване поміж містами Баня Лука і Приявор. У пошуках кращої долі сюди прибули поселенці з Буковини, Галичини та Закарпаття у різні епохи, але найбільше – на зламі XIX - на початку XX ст. Нелегке життя випало

нашим краянам. Але вони ніколи не забували про духовний хліб. Та великі кривди падали на них звідусіль: що не знищили дві світові війни упродовж XX століття, то довершила третя, "домашня", коли Сербія воєнним плугом пройшла землями Хорватії та Боснії і Герцоговини. Нині пустою стоїть хатина, в якій побачив світ Павло Головчук... До речі, коли у 1902 році Дев'ятину відвідав митрополит Андрей Шептицький, то Слугу Божого вітали кілька тисяч вірників. А тепер тут значиться кілька родин. Колись розкішні вишневі сади, добре облаштовані цегляні будинки, а поруч ошатні узгір'я з виноградниками, – все це сьогодні нагадує пустелю... Щоправда, все ще жевріє надія для сильних, які, може, сюди повернуться: живим полишився Український Храм! Церкву врятувала від знищення, за твердження односельців, сама Богородиця... Стоїть намоленою поміж величезними каменями-валунами, кількість яких однозначна – дев'ять. Звідси і назва села – Дев'ятиня. Отже, сюди прибув і пращур Павла Головчука з околиць Бучача, що на Тернопільщині. Під дахом хати, де пробігло Павлове босоніге дитинство, часто звучали молитви: батько Андрій був церковним дяком, а бабуся Стефанія (уроджена Німашук) – його незмінною помічницею. Цю молитовність перебрав також Павло. Тому й зрозуміло, що син потрапив до класичної гімназії отців селязій в Крижевцях, що в Хорватії. А відтак – адміністративна школа та вступ на юридичний факультет Сараєвського університету. Завершити студії вищої школи не вдалося, бо матеріальна скрута стіною стала на дорозі до храму

науки... Опісля 1956 року надійшла весняна теплінь і для українців, розметаних життєвими незгодами в країнах Центральної Європи. То тут, то там виникли так звані суспільно-культурні товариства українців, у тім числі й культурно-мистецьке товариство ім. Тараса Шевченка в Баня Лука. Тут Павло Головчук знайшов себе і став душою осередку. Він активний в усіх заходах: читає лекції з історії України, працює редактором українського радіо, дописуючи для україномовного часопису "Нова думка", організовує літні молодіжні табори "Пласту". Годі все перерахувати! А ще – на 70-ті роки припадають живі зв'язки Павла Головчука з діями української культури з Польщі, Чехії, Словаччини, Німеччини, Канади, США, а також України, де вперше побував 1969 року. За тієї доби випало особисте знайомство з представниками української еліти – Іриною й Ігорем Калинцями, Михайлом Осадчим, Тарасом Мельничуком, Іваном Гелем, Григорієм Чубаєм. Його внесок у розбудову тих справ, що передували досягненню незалежності Української Держави, важко переоцінити. Адже голос "Радіо Баня Лука" лунав устами Павла Головчука дванадцять літ, адресуючи цікаві радіопередачі слухачам-українцям на землях Боснії, Хорватії та Сербії. А від 1980-го судилася праця при українській греко-католицькій церкві в Гамбурзі упродовж дев'яти років. На жаль, ніхто досі й не намагався, сказати б, з-поміж можновладців, бодай зробити спробу оцінити його заслуги перед Україною... Численні розповіді Павла Головчука тільки увібрали цей струмінь. Йому запам'яталися зустрічі

з Вірою Вовк, відомою українською письменницею з Ріо-де-Жанейро, Юліаном Барановським, власне, земляком з Боснії, який пережив двадцятирічне покарання в Сибіру, Романом Куликом зі Львова. Разом з о. Петром Овадом (1941-2006) він побував 1992 року і на Срібній землі, де в Ужгороді мені випало вітати Павла Головчука від імені Закарпатської крайової “Просвіти” та асоціації “Світ культури” і, зокрема, з доручення Богдана Янівського. Звісно, ближче знайомство з Україною справило на Павла Головчука, за його зізнанням, як журналіста та пристрасного публіциста незабутнє враження. Від 1989 року Павло Головчук трудився в столиці Баварії – Мюнхені, знайомому українськими освітньо-культурними й церковними осередками. Тут упродовж багатьох літ він редагував одне з найбільш авторитетних зарубіжних українських періодичних видань – газету “Християнський голос”, що була заснована у січні 1949 року. З виходом на пенсію оселився в містечку Липовляни, де його письменницький талант заяскрів новими гранями.

Павло Головчук служить українському слову, бо живе ним та його красою. Досі побачили світ такі його окремі видання, як “Корінням з України” (2000), “Кольорові сні або листи діда Панаса Бездольного” (2003), “Тут я почув своє рідне слово...” (2005), “Стіжки” (2007) та “Наші долі” (2010). За слушним твердженням Миколи Мушинки, “книжка Павла Головчука “Наші долі” це — майстерний опис багатостраждального життя українців Боснії та Славонії від найдавніших часів до сучасності”. Високо оцінив творчі змагання письменника також Михайло Ляхович, якому належить вдумлива передмова до книжки “Стіжки”.

Варто зупинитися, якщо у руках читача вельми змістовна книжка “Кольорові сні або листи діда Панаса Бездольного”. Примітно, що вона побачила світ в Дрогобичі дванадцять літ тому не без участі автора цих рядків. Павло Головчук листами діда Панаса Бездольного радше забезпечував відповідь на злобу дня, адресованому своїм слухачем, які сприймали голос з “Радіо Бая Лука” з трепетним хвилюванням. Може, тому вони заґрунтовані на канві повчальній, покликаний звести в одне і питання й відповіді. Цією формою автор вміло задокументував осмислення фактів, що мали місце, подій, що викликали як захоплення, так і протест супроти несправедливості, а також явищ, що вимагали таумачення й відповідної інтерпретації. Ось – візирець, який дотичний “листа діда Панаса Бездольного” під назвою “Ми ще

чогось варті”: “Під час візити Папи в Україні про наш народ вогорив цалий світ. Був се триумф нової української гисторії. Свойов файнов мовов завстидав українських депутатів і богатых нещасних перекінчиків... Міцно зрусифкований Київ чекає відновленє в душах своїх мешканців... А звідси – проханє: беріт приклад з Папи – поляка: він навчивсі нашої мови, аби два народи-сусіди жили у згоді-злагоді. Не забуваймо нашу мову!”

Щоправда, імперативи діда Панаса, як і діда Шукаря під пером Михайла Шолохова, зовсім не агресивні; “нещасні перекінчики” живуть у столиці над Дніпром, тішаться життям, хоч діапазон їхньої “служби народові” окреслюється хатніми намірами – не пропав би намарно солодкий настрій! Згадати б тут картинки про небувалу розкіш, про яку з немилосердною іронією оповідає Катерина Осадча! Та багатії тієї іронії не збагнуть, бо вони мають забаву із життям. Як правило, листи діда Панаса сповнені афористичності, делікатної настанови, стержень якої має підтекст сподівання: дідо проситиме вибаченє, якщо “діти, внуки, правнуки” тих “нещасних перекінчиків” вмітуть “бодай белькнути!” Звичайно, материнською мовою!

Невеликі обсягом, твори Павла Головчука мають чіткий сюжет, в якому “вкраплені” несподівані повороти, своєрідні звернення під “діалог”, дотепні жарти чи іронічні репліки з метою глибшого розкриття моралі. До кращих належать: “Файні коні”, “Старе бовтало”, “Кольорові сні”, “Важко споглядати Україну”, “Вавилон”, “Українська самотність”, “Пекло”, “Божий граб”, “Ще трішки про “нас”, а також про “них”, “Всьознайло”, “Наші права”, “Чорнобиль”, “Блазень”, “Баба”, “Вилитий грішник”. Вони містять свіжі деталі, хоч і мають споріднену манеру викладу, тобто форму листів; розкриття колізій розігрується так, щоб сміх не полишав сліду образи, а був тільки х у д о ж н ь о ю ілюстрацією зображуваного й висміюваного. Повсюди й завжди мусить бути рівновага, заґрунтована на правді, що нуртує у внутрішніх пластах народного гумору. Таке підпорядкування було характерне для творів Миколи Гоголя; ба навіть на пам’ятнику письменникові в Ніжині проступає оця змістовно-емоційна рівновага зі слів: “Я дивлюся на світ крізь видимий світові сміх і незримі, невидимі світові сльози...” (переклад з російської Ігоря Качуровського). Зразки вишуканого гумору мали Остап Вишня, Гриць Зозуля, Микола Понеділок, Євген Дудар, Павло Глазовий, Юрій Шип, Олександр Ірванець. До речі, Павло Головчук неодноразово виокремлює

імена Миколи Гоголя, Едварда Козака (Гриця Зозуля), Миколу Понеділка, а також Юрія Винничука, які щоразу зворушують діда Панаса Бездольного, коли доводиться “трохи пожартувати з наших людей”. Адже “колис се робили такі неперевершеними, як Гриць Зозуля (Едвард Козак) і Микола Понеділок, а я, нещасник, чомус забав їх наслідувати”, – стверджує автор листа під назвою “Поділ”.

Павло Головчук, поза всяким сумнівом, добре володіє сюжетно-композиційними якостями гуморески. Нерідко його оповідки укладені так, щоб читач “помітив” етичну закоріненість в автобіографічне начало. Звідси назви “під запитання”: “Скільки нас?”, “Хто ми?”, “Кольорові сні (І. Коли було ліпше?)”, “Кольорові сні (Коли було ще ліпше?)” тощо. Напрошується типологічна паралель з хроніально-гумористичним твором Олександра Ковіньки (1900-1985) “Чому я не сокіл?..”

Примітна деталь: як Микола Понеділок і Гриць Зозуля, так і Павло Головчук говорять устами персонажів, ведуть бесіду зі світом абстрактно-недиференційованою, штучно-літературною мовою. Вона набуває оригінального звучання з огляду на говіркову своєрідність. В устах діда Панаса Бездольного мовні ознаки відіграють додаткову важливу роль. Тому вважаємо за доцільне залишити авторську версію щодо лексики, стилістичного забарвлення та граматичної конструкції. Останнім часом цей засіб використовують Дмитро Кешеля (“Госундрагоші”, 1994; “Жіванський сві”, 1997; “Збійвіч, або ж Кіна не буде”, 1999), Роман Солило (“Бібрецькі оповідки”, 1991) та ін. Одне слово, як зауважив Павло Головчук, “дідо Панас Бездольний – прототип здорового хлопського розуму”. Склад його думок і настроїв доцільно розглядати крізь призму мовних барв, власне, як організуючий компонент того чи іншого “листа діда Панаса Бездольного”. Цьому компоненту підпорядковуються інші текстові складники, зокрема, факти, події, соціально вагомі акценти. Таким чином, читач повірить істині, що міститься в життєвих спостереженнях діда Панаса Бездольного. Бо живою постає сила слова під пером Павла Головчука, незамулені джерела якого омивають його коріння з України... Не буде перебільшенням сказати: творчість Павла Головчука демонструє за сучасних умов контекстуальне тло українсько-хорватських літературних взаємодій.

Микола Зимомря, доктор філологічних наук, член Національної спілки письменників України

Predstavljanje djela Pavla Holovčuka u Ljvivu

● Glazbeni uvod Sofije Tjutjko

Utorak, 21. srpnja 2015. godine, u glavnome korpusu Nacionalnog sveučilišta "Ivan Franko" u Ljvivu održan je književni susret s ukrajinskim književnikom i novinarom iz Hrvatske, članom Udruge ukrajinskih pjesnika Njemačke, ševčenkoznalcem – Pavlom Holovčukom.

Organizatori susreta bili su Nacionalno sveučilište "Ivan Franko" u Ljvivu, Jezikoslovni fakultet, Kabinet književnosti ukrajinske dijasporе "Petro Goj" i student četvrte godine Jezikoslovnog fakulteta Davor Lagudza.

Susretu su prisustvovali v. d. dekana Jezikoslovnog fakulteta Nacionalnog sveučilišta "Ivan Franko" u Ljvivu Vasylyl Budnyj, ravnateljica Kabineta književnosti ukrajinske dijasporе "Petro Goj" Orysja Leščyšin, predstavnik ukrajinske nacionalne manjine Brodsko-posavske županije Mihajlo Semenuk, studenti te štovatelji djela Pavla Holovčuka.

Nakon zajedničke izvedbe pjesme "Mnohaja ljita" u čast Pavla Holovčuka, koji je nekoliko dana prije susreta proslavio svoj jubilarni 75. rođendan, nastupila je s glazbenom točkom solistica Narodne kapele banduristica "Zorjanica" Sofija Tjutjko.

Organizator i moderator ovoga književnog susreta Davor Lagudza detaljno je upoznao nazočne sa životnim i stvaralačkim putem Pavla Holovčuka.

S posebnim ponosom moderator susreta je istaknuo da je dobar dio svoga života Pavlo Holovčuk posvetio istraživanju povijesti ukrajinske dijasporе u Bosni, Hrvatskoj i Srbiji, te izučavanju stvaralaštva Tarasa Ševčenka, genija ukrajinske nacije i Ivana Franka.

Obraćajući se prisutnima, Pavlo Holovčuk se zahvalio na jedinstvenoj mogućnosti gostovati u Nacionalnome sveučilištu "Ivan Franko" u Ljvivu. Također je istaknuo kako mu je ve-

*Ja sam to što i vi – čovjek.
Odnosno vaš brat
Koji se odlučio pred vama
Ispovjediti.
Pavlo Holovčuk*

lika čast pokloniti svoje knjige Kabinetu književnosti ukrajinske dijasporе, čiji je osnivač bio Petro Goj kojega je Pavlo Holovčuk osobno poznao i prijateljevao s njim.

Treba spomenuti da je Pavlo Holovčuk autor zbirke pjesama "S korijenima iz Ukrajine" (2000.), zbirke humorističnih feljtona "Šareni snovi ili pisma djeda Panasa Bezdoljnog" (2003.), knjiga "Tu sam čuo svoju rodnu riječ..." (2005.), "Staze" (2007.) i "Naše sudbine" (2010.).

Autor je pročitao svoju pjesmu "Ukrajincima u Bosni" iz svoje prve zbirke "S korijenima iz Ukrajine" čime je doveo prisutne do suza svojom brigom i tugom za sudbinu svoga naroda te velikom nadom za svijetliju budućnost.

V. d. dekana Jezikoslovnog fakulteta Vasylyl Budnyj zahvalio se Pavlu Holovčuku na njegovom radu i značajnom doprinosu u razvoju kulturno-društvenih odnosa dvaju naroda, ukrajinskog i hrvatskog.

Orysja Leščyšin se također zahvalila Pavlu Holovčuku za neprocjenjivi poklon-paket knjiga koje je autor poklonio Kabinetu književnosti ukrajinske dijasporе "Petro Goj".

Zajedničko pjevanje "Molitve za Ukrajinu" u pratnji Sofije Tjutjko na ukrajinskom narodnom instrumentu banduri, bilo je završni akord ovoga književnog susreta.

Davor Lagudza

● Pavlo Holovčuk sa svojim čitateljima

200. obljetnica rođenja ukrajinskog glazbenika i kompozitora Myhajla Verbyckog

U Zagrebu je u nedjelju 10. svibnja 2015. godine u konkatedralnoj i župnoj crkvi sv. Ćirila i Metoda obilježena 200. obljetnica rođenja ukrajinskog glazbenika i kompozitora Mihajla Verbyckog.

Za ovaj znakoviti jubilej poznatog ukrajinskog svećenika i glazbenika služena je liturgija sv. Ivana Zlatoustoga na kojoj je pjevao muški zbor Ćirilo-Methodova kora. U mješovitom i muškom zboru Ćirilo-Methodovog kora pjevaju: Hrvati Žumberčani, Rusini, Ukrajinci i mnogi drugi koje vole crkveno pjevanje.

U 2016. godini Ćirilo-Methodov koji djeluje pri grkokatoličkoj župi sv. Ćirila i Metoda, slavi 85. obljetnicu svoga uspješnog djelovanja. Na repertoaru Ćirilo-Methodovog kora, kako mješovitog tako i muškog zbora, između ostalog, njeguju se i izvode liturgijske molitvene sastavnice u glazbenoj obradi Myhajla Verbyckoga.

Treba spomenuti da u arhivi Ćirilo-Methodovog kora postoji knjižica – pjesmarica “Vienac crkvenih pjesama za muški zbor” u dva sveska, sabrana i tiskana 1944. g. kada je potpredsjednik kora bio o. Inokentij Timko, u kojem imamo djela Verbyckog, Bortnjanskog, Rimski-Korsakova, Simonova, Rudkovskog i drugih.

Treba napomenuti da je Ukazom predsjednika Ukrajine naloženo obilježavanje 200. obljetnice rođenja Myhajla Verbyckoga i 150. obljetnice prvog javnog izvođenja nacionalne himne Ukrajine.

Myhajlo Verbyckyj (1815.–1870.) ima ogroman značaj u stvaranju i razvoju ukrajinske glazbene umjetnosti. Njegovo stvaralaštvo je sveobuhvatno i bogato. Njegov stvaralački opus obuhvaća preko 100 zbornih, orkestralnih i glazbeno-scenskih skladbi. Svojim djelom i stvaralaštvom budio je nacionalnu svijest naroda. Najveću popularnost donosi mu herojski-patetična glazba na riječi Pavla Čubynskog “Još nije umrla Ukrajina”.

Nju je 1862. napisao Pavlo Čubynskyj, glazbu je dodao godinu kasnije Myhajlo Verbyckyj, a prvi puta je svečano izvedena u Ljvivu 1864. godine.

Prvo zorno izvođenje patriotske pjesme bilo je 10. ožujka 1865. godine na završetku ševčenkovskog koncerta u Peremišlju.

U Ukrajini i cijelom svijetu gdje živi ukrajinska dijaspora održane su i održavaju se jubilarne svečanosti posvećene djelu i stvaralaštvu Myhajla Verbyckog. Pored notnih izdanja M. Verbyckog, posebna se pozornost pridaje jubilarnom tiskovnom izdanju povijesti nastanka državne himne Ukrajine te životnog puta njezinih autora Mihajla Verbyckog i Pavla Čubynskog.

Nakon službe Božje koju je predvodio križevački vladika msgr Nikola Kekić održano je predstavljanje knjige “Harmonija u molitvi” – male monografije izdane u prigodi 200. obljetnice rođenja skladatelja o. Myhajla Verbyckog.

Knjigu – brošuru napisanu na ukrajinskom i hrvatskom jeziku na 42 stranice s prigodnim tekstovima, fotografijama, dokumentima, notnim materijalima, ilustracijama i drugim, priredio je Aleksa Pavlešin. Knjigu u nakladi 100 primjeraka izdalo je Društvo za ukrajinsku kulturu iz Zagreba u suradnji s Ordinarijatom Križevačke eparhije.

Slavko Burda

Upoznavanje ukrajinskog jezika i kulture

Učenici škole u Kašini bave se ukrajinskim temama na izvannastavnoj aktivnosti

Škola s ukrajinskom dimenzijom

U Osnovnoj školi Vugrovec-Kašina u MŠ Kašina u blizini Sesveta, učenici u sklopu izvannastavne aktivnosti već drugu godinu zaredom jednom tjedno imaju priliku upoznavati se s osnovama ukrajinskog jezika te kulturom prijateljskog naroda – Ukrajinaca. Naime, učenici naše škole nisu podrijetlom Ukrajinci, nego Hrvati koji su iskazali želju za upoznavanjem s ukrajinskim temama.

Od ideje do realizacije

Kao njihova učiteljica hrvatskog jezika, kod učenika sam primijetila zainteresiranost za činjenicu da sam osim kroatistike završila i ukrajinistiku na FFZG-u jer su mi često postavljali pitanja vezana uz Ukrajinu i ukrajinski jezik. Predložila sam ravnatelju

naše škole, Vladimiru Vugeru da organiziram izvannastavnu aktivnost u našoj školi vezanu uz ukrajinski jezik.

Na svoju veliku radost, uz ravnateljevu podršku, to sam i učinila školske godine 2013./2014. Desetak učenika

седмих разряда једном тједно бавило се украјинским темама с великом заинтересованошћу и заузећем.

Шира слика, а не тецај страног језика

Ученици уче украјински алфавит и основне изразе те активност није zamiшљена само као тецај страног језика. Активност се проводи једном тједно по један школски сат.

Нагласак се ставља на добивање cjelokupne слике о култури једнога народа, тако да се ученици упознају и с актуалним догађајима у Украјини, као и с повјесним контекстом, имају прилику слушати украјинску гласбу, слушати о књижевности, земљопису и gospodarstvu и сл.

Posjet veleposlanika Ukrajine u Republici Hrvatskoj

Prve godine našega rada, imali smo čast da našu školu posjeti Njegova Ekselencija, veleposlanik Ukrajine u Republici Hrvatskoj, Oleksandar Levčenko. Učenici su imali priliku poslušati zanimljivo predavanje vezano uz povijest Ukrajine te ih je gospodin Levčenko obradovao prekrasnim poklonima vezanim uz Europsko prvenstvo u nogometu koje se održalo u Ukrajini 2012. godine. Oni su za uvaženog gosta pripremili kratak program u kojem su krasnoslovili stihove T. Ševčenka, L. Ukrajinke, a posebno je simbolična bila izvedba Pavlyčkove

pjesme "Hrvatska".

Redovito prezentiramo svoj rad

Učenici polaznici tijekom cijele godine prezentiraju svoj rad na priredbama i izložbama u organizaciji naše škole. Za Božić se na priredbi obavezno može čuti ukrajinska koljada, a na priredbi posvećenoj ekologiji najsnažniji dojam ostavljaju točke posvećene čornobylijskoj katastrofi. Ove godine na "Izložbi izvrsnosti" uvelike nam je pomogla gospođa Viktorija Roginić-Kolesan, a izložbi i priredbi je nazočio i gospodin Viktor Filima.

Odlična suradnja s Katedrom za ukrajinski jezik i književnost

Odličnu suradnju ostvarujemo i s Ukrajinistikom na FFZG-u. Profesori su rado sugovornici u intervjuima za školski list, a bili smo pozvani i na obilježavanje 200-godišnjice rođenja velikoga Tarasa Ševčenka na FFZG-u.

Ukrajina kao tema školskog lista

Većina polaznika članovi su novinarske družine koju vodim te nam je ovogodišnja tema našeg digitalnog školskog lista "Zvon" bila Ukrajina. Učenici su pisali o raznolikim temama te su intervjuirali razne sugovornike vezane uz Ukrajinu. Najuspješniji rad svakako je intervju o Gladomoru s prof. Jevgenijem Paščenkonom koji je na državnom natjecanju "LiDraNo" proglašen najboljim novinarskim radom osnovnoškolaca.

Veselimo se novim polaznicima

U novoj školskoj godini sadašnji osmaši nastavili su s pohađanjem aktivnosti. Formirana je nova grupa učenika šestih i sedmi razreda te je izvan nastavu aktivnost pohađalo sveukupno 25 učenika. Nagodinu će nam se pridružiti i novi polaznici.

Dijana Dill

Міжнародна літня школа української мови у Львові

Від 19 липня до 2 серпня 2015 року студенти з різних країн світу з'їхалися до Львова, або взяли участь у літній школі української мови "Крок до України", яку вже всьоме організовує Міжнародний інститут освіти, культури та зв'язків з діаспорою при Національному університеті "Львівська політехніка".

Цього року в програмі Міжнародної літньої школи взяли участь 20 осіб з різних куточків світу, а саме: Аргентини, Білорусі, Болгарії, Бразилії, Німеччини, Польщі, Росії, США, Хорватії, Чехії, а також зі сходу України.

З Хорватії брала участь студентка, активний член Української громади в Хорватії, співачка діаспорної естради - Ірина Семенюк.

Деякі учасники цього річної школи представляли українські діаспори, дехто - студенти українознавчих студій, а хтось - просто симпатички України. У всіх були різні очікування, різні цілі, але завдяки цікавій програмі, добре продуманій організації і просто неймовірній атмосфері, яка панувала впродовж двох тижнів, кожен з учасників залишився задоволеним, адже отримали значно більше, ніж просто навчання: нових друзів, цікаві

● Ирина Семенюк у Львові

з тесту на визначення знань української мови. Відтак, протягом двох тижнів студенти мали змогу пройти інтенсивний курс української мови в одній із трьох груп - початкового, середнього та високого рівня.

Треба наголосити, що Ірина Семенюк попала саме в групу високого рівня та, таким чином, на відповідному рівні представила діяльність Української громади Республіки Хорватія.

Викладачі використовували на заняттях підручники і посібники, розроблені в МІОК-у, а також нестандартні методики, які дали можливість використати час на заняттях максимально ефективно і разом з тим перетворили навчальний процес на цікаву і захоплюючу справу.

Побідні заняття також сприяли вивченню української мови, але насамперед давали змогу пізнати культуру України. Серед заходів цьогорічної школи – екскурсії Львовом, майстер-клас за творами Марії Примаченко, допрем'єрний показ фільму “Політ золотої мушки” і зустріч з режисером Іваном Кравчишиним, екскурсія замками і монастирями Львівщини, танцювальний майстер-клас від балету “Життя”, зустріч з

письменником Ігорем Калинцем, лекція про українську вишивку, концерт ретро-музики в музеї Соломії Крушельницької, участь в історичному фестивалі “Ту стань!”...

Але навіть після такої інтенсивної програми учасники із задоволенням прогулювалися

Львовом, спілкувалися одні з одними та з новими українськими друзями, а ще – працювали над проектом: зібрали й підготували матеріал до газети, яка вийшла у день закриття школи.

Цьогорічна школа, що мала найширшу за всі роки свого проведення географію

учасників, цілковито виконала своє завдання: представники різних народів і культур, а також українці з цілого світу мали унікальну нагоду познайомитися, поспілкуватися між собою, але найголовніше – пізнати Україну, її культуру і мову. І, як наголосила на церемонії закриття школи директор МІОК-у Ірина Ключковська, надалі матимуть змогу цю правдиву, неупереджену інформацію поширювати у країнах свого проживання, щоб світ міг почути про Україну від тих, хто її справді любить і розуміє.

Ірина Семенюк

знання і незабутні спогади.

Школа розпочалася вже традиційно

Djeca poginulih ukrajinskih bojovnika na odmoru u Cerničkoj Šagovini i otoku Hvaru

U subotu, 8. kolovoza 2015. u Cerničkoj Šagovini (Brodsko-posavska županija) dočekana su i ugošćena djeca poginulih i ranjenih bojovnika Ukrajinske vojske sa svojim voditeljima koji su se zaputili na ljetovanje na otok Hvar. Radi se o djeci i mladeži u dobi od 8 da 15 godina iz Ternopiljske oblasti.

Ovaj odmor im je omogućen zahvaljujući Brodsko-posavskoj županiji i Gradu Slavonskom Brodu te općini

Cernik, te velikom angažmanu veleposlanika Ukrajine u Republici Hrvatskoj Njegove Ekselencije Oleksandra Levčenka.

Nakon cjelodnevnog napornog putovanja iz Ternopilja, autobus su na naplatnoj postaji Nova Gradiška dočekali načelnik općine Cernik Nikola Jugović, voditeljica ureda župana Izabela Belić i predsjednik Ukrajinske zajednice Republike Hrvatske i član predsjedništva Ukrajinsko kulturno prosvjetnog društva

“Ukrajina” Slavonski Brod Nikola Zastrižni te dopratili djecu u Cerničku Šagovinu, u objekt hostela “Škola u prirodi”. Nakon okrjepa i smještaja u lijepo uređenim sobama, djeci je poslužena večera, a zatim, iako umorni, prošetali su selom i upoznali se s mještanima. Na školskom igralištu, pod svjetlošću reflektora, mladići su odigrali i nogometnu utakmicu što je pokazatelj da se djeca i mladi najlakše i najbrže sprijateljuju.

Sutradan, u nedjelju poslije doručka

predali su prigodne darove dragim gostima - predstavnik UKPD "Ukraina" Slavonski Brod i domaćini te ih ispratili i poželjeli im sretan put u Dječje odmaralište Slavonski Brod u Starom Gradu na otoku Hvaru. Na ispraćaju su bili načelnik općine Cernik, Nikola Jugović i predsjednik Ukrajinske zajednice Republike Hrvatske, Nikola Zastrižni.

Autobus je u Splitu dočekao i pratio do odmarališta Vlado Karešin, predsjednik Ukrajinskog kulturno-prosvjetnog društva "Ukraina"- Slavonski Brod.

Treba istaknuti da su voditelji i djeca izuzetno zadovoljni i zahvalni prvenstveno organizatorima, domaćinima i naravno Republici Hrvatskoj na ovakvoj gesti jer je to dokaz da Ukrajina u teškim vremenima strašnog, nametnutog rata od strane Rusije nije sama i da mi koji smo

prije dvadesetak godina proživjeli sličnu tragediju nismo zaboravili da su i nama drugi pomagali zbrinuti našu djecu. Tom prigodom, kako bi čuli njihove dojmove o boravku u Republici Hrvatskoj, te im zaželjeli sretan nastavak puta, učenike su posjetili veleposlanik Ukrajine u Republici Hrvatskoj Oleksandr Levčenko, župan Danijel Marušić, zamjenica župana Dunja Magaš, predstavnik Ukrajinske nacionalne manjine u Brodsko-posavskoj županiji Mihajlo Semenjuk kao i načelnik Općine Cernik Nikola Jugović koji im je osigurao smještaj u "Školi u prirodi" u Cerničkoj Šagovini, kako bi se odmorili i okrijepili prije nastavka puta prema Ukrajini. Učenicima su došli iz Ternopiljske oblasti koja nije direktno zahvaćena ratom u Ukrajini, no većini njih netko je iz obitelji smrtno stradao ili je ranjen u sukobima.

Brojne hrvatske županije i gradovi

uključili su se u program prihvata djece iz Ukrajine iz raznih oblasti i organizaciju njihovog boravka u Hrvatskoj, a Brodsko-posavska županija i Grad Slavonski Brod za to su odabrali učenike iz Ternopiljske oblasti, s obzirom na činjenicu da veliki broj pripadnika ukrajinske manjine na našem području vuče korijene upravo iz spomenute oblasti, a isto tako je Brodsko-posavska županija uspostavila prijateljstvo i suradnju s Ternopiljskom oblašću.

Bilo je posebno dirljivo čuti ukrajinsku himnu koju su djeca, u znak zahvale, izveli domaćinima. Mali gosti su iznimno zadovoljni boravkom na Hvaru na kojemu su, uz brojne aktivnosti imali priliku izmijeniti kontakte sa svojim hrvatskim vršnjacima, a emotivno ih se dojmio i boravak u našoj županiji, u Cerničkoj Šagovini, koja je za Domovinskog rata proživljavala istu sudbinu kakvu i oni trenutno proživljavaju u svojoj zemlji. Veleposlanik Ukrajine i župan Danijel Marušić naglasili su kako je boravak učenika iz Ukrajine u Hrvatskoj samo jedan u nizu primjera dobre suradnje Hrvatske i Ukrajine, te se nadaju kako će se ona u budućnosti nastaviti i dodatno oplemenjivati s nadom da će Ukrajina pobijediti u nametnutom joj ratu i da će postati ravnopravna članica Europske unije pa da ponovno budemo u jednoj zajednici kao i u ono vrijeme kada su naši predci prije više od sto godina doselili na ove prostore.

Oljenka Zastrižni

Pod nazivom "Molimo se za Ukrajinu" održana Ljetna škola za ukrajinski jezik i kulturu u Starom Gradu na Hvaru

Zahvaljujući Ministarstvu znanosti, obrazovanja i sporta, Ukrajinska zajednica Republike Hrvatske, već sedmu godinu za redom, organizirala je Ljetnu školu za izučavanje ukrajinskog jezika i njegovanja kulture za pripadnike ukrajinske nacionalne manjine Republike Hrvatske.

Ljetna škola održana je u Starom Gradu na Hvaru, u Dječjem odmaralištu "Slavonski Brod", u dvije smjene: od 1. do 9. kolovoza 2015. godine za djecu mlađe dobi a od 17. do 25. kolovoza za djecu starijega uzrasta.

Ljetnu školu pohađali su polaznici iz raznih mjesta Republike Hrvatske. Po-

laznici su sudjelovali na cjelodnevnoj nastavi čiji je program sadržavao slijedeće predmete: Ukrajinski jezik i književnost, Jezično izražavanje, Povijest i zemljopis Ukrajine, Folklor i koreografija, Glazbena kultura, te likovne, dramske i kreativne radionice.

Za organizaciju Ljetne škole odgovoran je bio dopredsjednik Ukrajinske zajednice RH i predsjednik UKPD "Ukraina" g. Vlado Karešin iz Slavonskog Broda a za nastavni plan i program zadužena je bila prof. Tetjana Kočnjeva iz Vukovara.

Plan nastavnoga programa škole i slobodnih aktivnosti bili su ispunjeni novim tehnikama i zanimljivim oblicima što je zainteresiralo djecu za izučavanje materinskog jezika. Za to su bili odgovorni predavači:

- Ukrajinski jezik i književnost, jezično izražavanje – Oksana Martinjuk, prof. ukrajinskog jezika i književnosti iz Osijeka, Petrunelija Krajnik, prof. ukrajinskog jezika i književnosti iz Osijeka i magistra Petra Kovačec.

- Povijest i zemljopis Ukrajine – Tetjana Kočnjeva, prof. iz Vukovara
- Koreografija – Ivica Kševi, voditelj i koreograf folklorne sekcije iz Slavonskog Broda
- Glazbena kultura – Igor Semenjuk, student elektrotehnike iz Sla-

vonskog Broda.

Kako za vrijeme nastave, tako i u izvannastavnim aktivnostima, predavači su prenosili svojim učenicima svu ljepotu i bogatstvo ukrajinskog jezika i književnosti, raznolikost običaja i tradicije, nacionalni duh ukrajinske kul-

ture. Predavači su uložili veliki trud da bi postigli cilj Ljetne škole a to je očuvanje nacionalnog identiteta ukrajinske nacionalne manjine u RH, razvijanje pozitivnih osjećaja i sklonosti prema vlastitoj nacionalnoj kulturi i podrijetlu.

Mlađa skupina

● Učenici mlađe grupe nakon književno - glazbene večeri

Djeca mlađeg uzrasta (od 7 do 13 godina) polazila su Ljetnu školu od 1. do 9. kolovoza 2015. godine. Svaki dan započinjao je ustajanjem u 7.15 sati i obveznom 15-minutnom tjelovježbom a završavao odlaskom na spavanje oko 23.00 sata.

Nastava je održavana svakog dana u prijedpodnevnim satima od 8.30 do 12.30 nakon tjelovježbe i doručka. Nastava se izvodila u četiri grupe, od koje je jedna bila napredna.

Prvi i drugi sat bio je određen za glazbenu kulturu i folklor a ostala četiri sata bila su predviđena za ukrajinski jezik i književnost, jezično izražavanje, zemljopis i povijest Ukrajine. Nakon ručka i odmora od 14.00 do 15.30 sati bilo je utvrđivanje i ponavljanje gradiva, sudjelovanje u radionicama i priprema za književno-glazbenu večer pod nazivom "Molimo se za Ukrajinu" te završni koncert. Poslije odmora, učenici su u pratnji predavača sudjelovali u

sportskim aktivnostima koje su se provodile na moru.

Nakon večere, organizirane su edukativne i zabavne igre.

Završni koncert održan je 8. kolovoza na kojemu su učenici pokazali stečeno znanje iz folklorne i glazbene umjetnosti, domaćem stanovništvu Starog Grada te brojnim turistima, između ostalih i iz Ukrajine (Ternopilj, Ivano-Frankivsk).

Starija skupina

● Učenici starije skupine s prof. Tetjanom Ramač

Polaznici starijeg uzrasta boravili su u Ljetnoj školi od 17. do 25. kolovoza 2015. Kako za vrijeme nastave tako i u izvannastavnim aktivnostima, predavači su prenosili svojim učenicima

svu ljepotu i bogatstvo ukrajinskog jezika i književnosti, raznolikost običaja i tradicije, upoznali ih s poviješću Ukrajine i sadašnjim događajima. Posebno mjesto u obrazovnom programu imali su

satovi koreografije i glazbe.

U starijoj skupini učenici su podijeljeni u četiri grupe, zavisno o poznavanju ukrajinskog jezika. Nastava je održavana svakog dana u prijedpodnevnim satima od 8.30 do 12.45, nakon tjelovježbi i doručka. Nakon ručka i odmora, pod nadzorom voditelja polaznici škole su imali mogućnost sudjelovati u radu raznih radionica (likovna, dramska, literalna i sportska). Nakon večere, u skladu s obrazovnim programom, organizirane su edukativne i zabavne igre u kojima su se učenici mogli istaknuti svojom individualnošću, procijeniti svoje mogućnosti, proširiti krug svojih prijatelja, a književno-glazbena večer pod nazivom "Molimo se za Ukrajinu" protekla je u duhu domoljublja.

Neuobičajeno je prošlo otvaranje druge smjene Ljetne škole. Poslije početnih aktivnosti održan je koncert dobrodošlice na kojemu su sudjelovali ne samo polaznici Ljetne škole već i

gosti, učenici iz Ukrajine (Ternopoljska oblast) koji su došli u Hrvatsku na odmor.

Nezaboravno je prošao i završni koncert koji je održan 24. kolovoza, na Dan neovisnosti Ukrajine. Već tradicionalno, svečani program je sadržavao poeziju Tarasa Ševčenka, poznatih ukrajinskih

pjesnika, narodne i moderne pjesme i plesove. Koncert su obogatili banduristi iz Ukrajine, Ljvivskog sveučilišta "Ivan Franko" koji su izveli nekoliko domoljubnih ukrajinskih pjesama.

Važno je naglasiti da su u vrlo kratkom periodu učenici pripremili predivan završni koncert i s ponosom predstavili

ukrajinsku nacionalnu manjinu u Republici Hrvatskoj. Za sve to zasluge pripadaju voditeljima, pedagozima i organizatorima Ljetne škole.

Na kraju koncerta, učenicima su uručene svjedodžbe i pohvalnice za ustrajan rad i postignuće.

Tetjana Ramač

Під назвою "Молимося за Україну" проведена літня школа української мови та культури

Української громади в РХ Владо Карешин зі Славонського Брода. За навчальну програму школи відповідала проф. Тетяна Кочнева-Рамач з Вуковара.

Літня школа цього року проходила під гаслом "Молимося за Україну". Відповідно і навчальні програми, і дозволя учнів були насичені ідеями патріотизму, любові до своєї прабатьківщини. Більше часу приділялося ознайомленню учнів з традиціями та звичаїми українського народу з метою зацікавлення їх у вивченні рідної мови. За дуже короткий час педагогічний колектив літньої школи успішно підготував учнів до заключного концерту, який традиційно проходить наприкінці літньої школи.

За сприяння Міністерства освіти, науки і спорту Республіки Хорватія в будинку відпочинку "Славонський Брод" на острові Хвар відбулася літня школа для вивчення української мови та культури для дітей українського походження.

Навчання тривало від 1 по 9 серпня для дітей молодшого шкільного віку та від 17 по 25 серпня

для учнів старшого шкільного віку. У літній школі навчалися 134 учнів з різних куточків Хорватії. Навчальна програма охоплювала такі предмети: українська мова та література, географія та історія України, хореографія, музична культура та різноманітні творчі гуртки.

За організаційні питання школи відповідав замісник голови

Молодша група

У молодшій групі навчалися учні від другого до восьмого класу. День розпочинався ранковою зарядкою і продовжувався навчанням. В залежності від вікової категорії та знання української мови, учні були поділені на чотири групи, одна з яких працювала по поглибленій програмі. У трьох інших групах були зібрані учні, які не мають можливості вивчати рідну мову в своїх осередках. Перші два уроки були відведені на музичну культуру та хореографію, після чого кожна група працювала з викладачами за відповідним розкладом. Після обіду і відпочинку діти мали можливість повторювати вивчений матеріал, приймати участь у роботі творчих гуртків, а

● Ведучі літературно-музичного вечора

● Викладачі літньої школи

також готуватися до літературно-музичного вечора. Після відпочинку під наглядом вчителів учні мали можливість приймати участь у спортивних змаганнях, які проводилися на морі.

У старшій групі навчалися учні від 15 до 18 років. Під час уроків та проведення різних позаурочних заходів, викладачі доносили до своїх вихованців красу та багатство української мови, літератури, знайомили учнів з історією України, її сьогоденням, розмаїттям звичаїв і традицій, більше часу приділяли практичним заняттям із зв'язного мовлення.

В залежності від знання української мови, учні були поділені на групи. Після ранкової зарядки та сніданку розпочиналися заняття. Після обіду та відпочинку, учні приймали участь у роботі театрального, художнього, літературного гуртків та спортивних забавах і змаганнях, які проводилися на морі.

Кожного дня після вечері були організовані навчально-пізнавальні ігри, в яких учні могли проявити свої індивідуальні здібності, розширити коло знайомств, самооцінити свої власні здібності та якості, позмагатися з ровесниками. У вільний від навчання час були проведені спортивні змагання з футболу та волейболу. Учні мали можливість ознайомитися з визначними пам'ятками архітектури міста Старі Град, а в неділю були на Службі Божій у церкві.

Нетрадиційно пройшло відкриття другої табірної зміни. Після загальної частини відбувся урочистий концерт, в якому прийняли участь не тільки учасники, а й гості літньої школи

Після вечері, згідно з навчальною програмою, були організовані навчальні ігри та розважальні програми такі як "Нумо, дівчата!", "Козацькі забави", "Співаємо українською", в яких учні демонстрували набуті знання з

Старша група

– діти з України (Тернопільська область), які приїхали до Хорватії на відпочинок.

Урочисто був проведений літературно-музичний вечір на тему "Молимося за Україну!", ведучими якого були Мар'яна Вовк та Павло Васи́лів.

Незабутнім став і завершний концерт літньої школи, який відбувся 24 серпня у День Незалежності України. У святковій програмі звучала поезія Т. Шевченка, видатних українських поетів, народні та сучасні українські пісні, танці. Збагатили концерт патріотичні українські пісні у виконанні ансамблю бандуристів Львівського національного університету ім. Івана Франка "Зоряниця". Керівник колективу - проф З. М. Сичак. Яскрава концертна програма збентежила душу

рідної мови, географії, історії, танців, тощо. Учні, які показали найкращі результати, після заключного концерту були нагороджені грамотами.

У патріотичному дусі пройшов літературно-музичний вечір, на якому кожен із учасників літньої школи декламував віршовані рядки відомих українських письменників. Набуті знання з музичної культури та хореографії учні презентували мешканцям містечка Старі Град, а також численній туристичній групі з України (Тернопіль, Львів, Івано-Франківськ) на заключному концерті, який відбувся 8 серпня 2015 року. Українські туристи були приємно здивовані тим, що далеко від домівки почули рідну мову та пісню. Вони подякували викладачам та керівництву літньої школи за змістовну, патріотично підготовлену концертну програму і побажали учням успіхів у вивченні рідної мови.

відпочиваючих туристів, передусім глядачів з України.

За короткий період учні успішно підготувалися до концерту і належно представили українську національну меншину в Хорватії. А за це відповідали організатори та педагоги літньої школи.

Після вручення свідоцтв про закінчення літньої школи та похвальних грамот до учнів з вітальними словами звернувся пан Владо Карешин, вітальні листівки надіслали Посол України в РХ Олександр Левченко та голова Української громади РХ Микола Застрижний.

Втомлені, але щасливі і задоволені учні поверталися додому з валізою нових знань, вмінь, вражень, знайомств.

Тетяна Рамач

● Учні старшої групи

Вийшла з друку нова книга "Видатні українки. Українські пісні з репертуарної скарбниці кращих жіночих голосів з України"

● Автор книги Ольга Камінська

За ініціативою Українського культурно - просвітнього товариства "Дніпро" - Рієка і Української громади Республіки Хорватія та за фінансової підтримки Ради з питань національних меншин Республіки Хорватія з друку вийшла чудова книга "Видатні українки. Українські пісні з репертуарної скарбниці кращих жіночих голосів з України". Автор та редактор книги – українська співачка, народна артистка України, дипломант Всесоюзного конкурсу ім. М. Глінки, артистка-вокалістка Київського державного театру оперети, солістка Хорватського народного тетру в Рієці, голова Українського культурно-просвітнього товариства "Дніпро" - Рієка пані Ольга Камінська. Разом

з автором над книгою працювали: музичний упорядник Віктор Камінський, рецензент Марта Мартінчич та талановиті співачки з України, які і поповнили музичну скарбницю книги.

Збірка містить в собі автобіографії найкращих співачок з України та нотний матеріал творів у їх виконанні. Написана книга українською мовою і вийшла тиражем в 50 примірників. Шанувальники українського мистецтва і культури плекають надію, що друге видання буде здійснено хорватською мовою, а кількість примірників і українською, і хорватською мовами буде збільшено.

Автор книги Ольга Камінська про свою книгу говорить так: "До видання цієї книги мене спонукало бажання розповісти якомого більшому колу людей у світі про тих українських жінок, яких Господь Бог наділив дорогоцінним даром - співати. Їх чарівні голоси звучали і продовжують віщати світові про прекрасну українську вокальну культуру, яка своєю красою зіцілює і насолоджує людські серця і душі..."

У книзі розповідається про творчі долі українських співачок, визнаних найкращими в Україні та в світі. Найвидатніша з них, Соломія Крушельницька, яка народилася 140 років тому. У 2012 році відсвяткувала свій 80-річний ювілей Зоя Христич... Уже пішли з життя Євгенія Мірошиченко, Раїса Кириченко, Лариса Остапенко та інші. Деякі видатні співачки зараз викладають спів у музичних навчальних закладах, ділючись своїм досвідом зі співочою молоддю... Багато співачок з України працюють на світових сценах, пропагуючи українську пісню і культуру рідного краю.

Разом з творчими біографіями майстринь співу в книзі надруковано нотний матеріал творів, які були і є блискучими у їх виконанні - це українські народні пісні і твори українських композиторів.

Гадаю, що це видання зацікавить як аматорів вокального мистецтва, так і професійних співаків, адже, хто візьме цю книгу в руки,

● Внук О. Камінської після презентації книги в Києві

відчує цілющу і снажну енергію української пісні, зігрітої душами прекрасних співачок, репертуарна скарбниця яких щиро дарована всім бажаючим зануритися в чарівну магію української пісні.

Я буду безмежно щаслива, якщо цей збірник стане джерелом української вокальної репертуарної скарбниці для розвитку і формування вокальних голосів співаків усього світу".

Рецензію на книгу написала журналіст Марта Мартінчич, яка зазначила: "Про українську жінку написано і сказано чимало. Вона - велика трудівниця. В сім'ї – матір і кохана. Для багатьох письменників і композиторів - муза, яка надихає їх... Українська жінка - оберіг всього українського народу, а українська

● Віктор Камінський

● Марта Мартінчич

жінка-співачка - це оберіг усієї української культури...

Ми знаємо книги, в яких розповідається про видатних українок-патріоток, меценаток, вчених, письменниць і поетес, громадських та політичних діячів, учасниць у боротьбі за незалежність України.

Книга "Видатні Українки. Українські пісні з репертуарної скарбниці кращих жіночих голосів з України" включає в себе доволі коротку автобіографічну розповідь про творчий шлях і долі українських співачок, признаних найкращими в Україні і у світі. Разом з автобіографічними даними майстринь співу, в книзі надрукований нотний матеріал творів, які були і є найважливішими у їх виконанні - це українські народні пісні і твори українських композиторів.

Ця книга потрібна і своєчасна. Треба подякувати автору, редактору, упоряднику і видавництву за те, що вони познайомили читача зі співачками, народженими в Україні та підібрали, упорядкували і надрукували нотний матеріал найкращих вокальних творів

українського мистецтва".

Чимало старань і праці вклав у видання музичний упорядник Віктор Камінський, який виконав і дизайн та комп'ютерну верстку книги. Про свій внесок у книгу Віктор Камінський згадує так: "З великим задоволенням і бажанням популяризувати українську музику в якомога більшому колі музичної інтелігенції світу, а також музичних аматорських колах української діаспори світу, я був занурений у багатий і глибинний світ української народної пісні і творів композиторів України.

У пошуках музичного матеріалу ми з редактором книги намагалися проілюструвати музичні твори, які яскраво і талановито виконувалися видатними зірками вокального мистецтва, а також і нині звучать у репертуарі популярних майстрів співу з України.

У книзі є ноти лише невеликої кількості творів із глибинної скарбниці прекрасної української музики - пісні композиторів: М. Лисенка, А. Кос-Анатольського, М. Кропивницького, С. Гулака-Артемовського, М. Скорика, І. Поклада та багатьох інших.

Любителям української народної пісні пропонуємо ноти пісень у обробках М. Лисенка, А. Єдлиčka, Н. Скоробагатько, А. Кауфмана, Д. Бонковського, Б. Лятошинського...

Усі, хто працював над книгою, покладають велику надію, що книга "Видатні Українки. Українські пісні з репертуарної скарбниці кращих жіночих голосів з України" стане хрестоматією для тих співаків, які цінують в музиці мелодизм, простоту і душевну виразність у поєднанні зі співучою українською мовою, майстерністю виконання яких можливо здобути лише при наявності у своєму вокальному репертуарі саме українських народних пісень і творів композиторів України".

Перша презентація книги відбулася в столиці України - Києві. Друга презентація запланована в рамках проведення 8 центральної маніфестації українців Республіки Хорватія, програма якої проходитиме в Рієці в організації Українського культурно-просвітнього товариства "Дніпро" - Рієка та Української громади Республіки Хорватія.

Оксана Мартинюк

Predstavljena nova knjiga: "Znamenite Ukrajinke. Ukrajinske pjesme iz repertoarne škrinje najboljih ženskih glasova Ukrajine"

U Rijeci je 19. rujna ove godine u okviru programa Središnje manifestacije Ukrajinaca RH, predstavljena je hvala vrijedna knjiga: "Znamenite Ukrajinke. Ukrajinske pjesme iz repertoarne škrinje najboljih ženskih glasova Ukrajine". Au-

torica i urednica je primadona Oljha Kaminska, solistica riječke opere HNK "Ivana pl. Zajca", a knjiga je izašla u nakladi Ukrajinske zajednice RH i UKPD "Dnjipro" - Rijeka. Knjiga je najprije bila predstavljena u Ukrajini u Kyjivu u srpnju ove godine, a očekuje se njeno predstavljanje i u sredinama u Hrvatskoj gdje žive pripadnici ukrajinske nacionalne manjine.

U knjizi su predstavljene Ukrajinke - poznate vokalne interpretatorice, koje su proslavile sebe i ukrajinske pjesme kako u Ukrajini tako i diljem svijeta. Poznato je da ukrajinska glazba spada među najljepše i najvalitetnije u svijetu. Posebno je vrijedna ukrajinska narodna glazba koja ima dugu tradiciju, utjecala je na mnoge kompozitore u pisanju njihovih opera, a većina kompozitora radila je obradu narodnih pjesama.

Predstavljene su 23 Ukrajinke i jedan vokalni trio, tri sestre Bajko. Sve ove pjevačice stekle su titulu Narodne umjetnice Ukrajine, i mnoge se osim

pjevanjem bave i pedagoškim radom na uglednim konzervatorijima.

Najpoznatija od njih je Solomija Krušeljnica, operna pjevačica i pedagog, koja je trijumfalno nastupala na mnogim svjetskim teatarskim scenama, i naravno u samoj Ukrajini, zatim su tu Jevhenija Mirošnyčenko, Rajisa Kyryčenko, Larysa Ostapenko, Nina Matvijenko i mnoge druge, a među njima je i uvažena Oljha Kaminska.

U knjizi su pored biografija umjetnica izašli i notni zapisi poznatih i najčešće izvedenih ukrajinskih narodnih pjesama kao i autorskih djela ukrajinskih kompozitora.

Knjiga Oljhe Kaminske uvelike doprinosi promicanju i prezentiranju čarobne ukrajinske pjesme i svakako će ući u red obvezne izvorne građe za proučavanje ukrajinske glazbene kulture. Sve čestitke autorici gđi Kaminskoj i dr. suradnicima, te Ukrajinskoj zajednici RH što je prepoznala vrijednost ovoga djela i preuzela biti sunakladnik.

Jesenska Mišćiv

Форум української молоді діаспори "ОДЕСА 2015"

● Частинка учасників Форуму

Українська молодь з цілого світу зібралася на півдні України та в Одеському національному академічному театрі опери та балету провели Форум української молоді діаспори, організований Світовим конгресом українських молодіжних організацій (СКУМО), а при підтримці Міністерства культури України.

У форумі "Одеса 2015" взяли участь представники української діаспори з 30-ти країн, зокрема, молодіжних громадських організацій Казахстану, Сербії, Румунії, Латвії, Молдови, Болгарії, Хорватії, Іспанії, Франції, Польщі, Німеччини, Чехії, Японії та ін.

Українську молодь Республіки Хорватія представили молоді й активні члени Української громади в Хорватії – Ірина Семенюк та Давор Лагузда.

Сам Форум української молоді

діаспори "Одеса 2015" розпочався в Одеській області з 19 серпня 2015 року, а офіційне відкриття річних зборів СКУМО - 26 серпня 2015 року, також впродовж 27-28 серпня 2015 р. відбувся фестиваль "Діаспора Фест".

Мета цього проєкту – продовжити роботу над спільно поставленими цілями українських молодіжних організацій та зібрати лідерів українських молодіжних та студентських організацій діаспори, а також представників молоді з країн, де офіційно не існують українські молодіжні організації; згуртувати їх навколо ідеї об'єднання світового українства, розбудови міжнародної молодіжної структури та розвитку неформальних форм навчання молоді.

У програмі Табору української молоді діаспори було заплановано різні презентації, робота в секціях, панельні дискусії, тренінги та

неформальні форми навчання молодіжних лідерів, майстер-класи, презентації фондів, розробки майбутніх молодіжних проєктів, зустрічі з відомими політиками України, керівниками діаспори, українськими журналістами, письменниками, громадськими та культурними діячами, але більшість того не було проведено у дійсність.

Під час річних зборів "СКУМО" розглядалися питання консолідації та координації зусиль закордонного українства з метою протидії інформаційному впливу Кремля, поширення правдивої інформації про Україну та створення її позитивного іміджу в світовому медіа-просторі, ролі діаспори в залученні іноземних інвестицій та просуванні економічних інтересів України. Також учасники обговорили розвиток українського молодіжного руху за кордоном та координацію дій волонтерського руху України в наданні гуманітарної допомоги за підтримки діаспори.

Гостями річних зборів "СКУМО" були Генеральний секретар Світового конгресу українців Стефан Романів, директор представництва Світового конгресу українців в Україні Сергій Касянчук, громадський діяч, меценат Богдан Гаврилишин та директор Департаменту у справах релігій та національностей Міністерства культури Андрій Юраш. Організатором заходу виступив голова Світового конгресу українських молодіжних організацій Мирослав Гочак.

Давор Лагузда

● Ірина Семенюк з Хорватії

Forum ukrajinske mladeži dijaspore "ODESA 2015."

● Na Dan neovisnosti Ukrajine

Ukrajinska mladež iz cijeloga svijeta okupila se na jugu Ukrajine i u Nacionalnom kazalištu u Odesi održala Forum ukrajinske mladeži dijaspore kojega je organizirao Svjetski Kongres Ukrajinskih Omladinskih Organizacija "SKUMO", a financijski potpomoglo Ministarstvo kulture Ukrajine.

Na Forumu "Odesa 2015." sudjelovali su predstavnici ukrajinske dijaspore iz 30-ak zemalja, odnosno omladinskih organizacija Kazahstana, Srbije, Rumunjske, Litve, Moldavije, Bugarske, Hrvatske, Španjolske, Francuske, Poljske, Njemačke, Češke, Japana i dr.

Ukrajinsku mladež iz Republike Hrvatske predstavili su mladi i aktivni članovi Ukrajinske zajednice u Repub-

lici Hrvatskoj – Iryna Semenjuk i Davor Lagudza.

Forum je započeo u Odeskoj oblasti 19. kolovoza 2015. godine, a službeno otvorenje godišnje skupštine "SKUMO" održano je 26. kolovoza 2015. godine. U okviru Forumu održan je i festival "Dijaspora Fest" (27. – 28. kolovoza 2015.).

Cilj ovog projekta je nastaviti rad nad zajedničkim ciljevima ukrajinskih omladinskih organizacija te skupiti lidere ukrajinskih omladinskih te studentskih organizacija u dijaspori, a isto tako i predstavnike mladeži iz zemalja u kojima ne postoje službeno registrirane ukrajinske omladinske organizacije; okupiti ih sve oko ideje sjedinjenja svjetskog ukrajinstva, sastavljanja međunarodne omla-

dinske strukture te razvoja neformalnih formi edukacije mladeži.

U programu Kampa ukrajinske mladeži dijaspore (19. – 25. kolovoza 2015. g.) bilo je planirano provođenje raznih prezentacija, rad u sekcijama, panelne diskusije, treninzi te neformalni oblici edukacije budućih omladinskih lidera, razne radionice, prezentacije fondova, razradu budućih omladinskih projekata, susreti s poznatim političarima Ukrajine, vodstvom dijaspore, ukrajinskim novinarima, književnicima, javnim i kulturnim djelatnicima, ali većina od planiranog nije bila realizirana.

Za vrijeme godišnje skupštine "SKUMO" (26. – 28. kolovoza 2015.) razmatrala su se pitanja konsolidacije i koordinacije snaga svjetskog ukrajinstva s ciljem otpora informacijskog utjecaja Kremlja, davanje istinitih informacija o Ukrajini te stvaranje pozitivnog imidža prado-movine u svjetskom media-prostoru te uloga dijaspore u prikupljanju inozemnih investicija te promidžba ekonomskih interesa Ukrajine. Isto tako, delegati su raspravljali o razvoju ukrajinskog omladinskog pokreta izvan Ukrajine te o volonterskom radu ukrajinske dijaspore.

Gosti godišnje skupštine "SKUMO" bili su generalni tajnik Svjetskog Kongresa Ukrajinaca Stepan Romaniv, ravnatelj predstavništva Svjetskog Kongresa Ukrajinaca u Ukrajini Serhij Kasjančuk, donator Bohdan Havrylyšyn te ravnatelj Odjela za religije i nacionalnosti Ministarstva kulture Ukrajine Andriy Juraš. Organizator skupštine bio je predsjednik Svjetskog Kongresa Ukrajinskih Omladinskih Organizacija "SKUMO" Miroslav Hoćak.

Davor Lagudza

● Davor i Iryna, predstavnici iz Hrvatske

U Devetini održana 15. Smotra ukrajinskog kulturno-umjetničkog svaralaštva "Červona kalyna 2015."

● Zbor KPD Ukrajinaca "Karpati" - Lipovljani

Mjesto Devetina u BiH je veoma znakovito za doseljavanje Ukrajinaca na prostore bivše države Jugoslavije a u sklopu tadašnje države Austrougarske (kraj XIX. i početak XX. stoljeća), jer je bilo jedno od glavnih punktova naseljavanja Ukrajinaca na tada nenastanjene prostore. Iako je u ovome mjestu ostalo uglavnom staro stanovništvo s velikom mogućnošću potpunog iseljavanja i izumiranja, još uvijek su najveći broj stanovnika ovoga mjesta Ukrajinci.

Članovi KPUU "Taras Ševčenko" iz Banja Luke, u želji održavanja sjećanja na doseljavanje Ukrajinaca na ove prostore, već 15. godinu zaredom organiziraju susrete ukrajinskih udruga s područja BIH, Hrvatske, Srbije i Slovenije, u cilju održavanja ukrajinskih običaja i sjećanja na davne dane doseljavanja Ukrajinaca u Devetinu. Prilika je to gdje se susreću Ukrajinci s ovih prostora, koji su dobrim dijelom i familijarno povezani, te kroz druženje i izvođenje ukrajinskih pjesama i plesova predstavljaju svoj rad

na očuvanju nacionalnog identiteta. Manifestacija je održana 5. srpnja 2015. godine.

KPD Ukrajinaca "Karpati" iz Hrvatske, mjesta Lipovljani, u svojim redovima ima dobar dio doseljenika i njihovih potomaka iz Devetine, te je zainteresiranost za sudjelovanje na manifestaciji u Devetini zaista velika.

Ove godine su članovi ukrajinske udruge iz Lipovljana u kulturnom programu manifestacije "Červona kalyna 2015." prezentirali tri ukrajinske pjesme.

Iz Hrvatske, osim KPD Ukrajinaca "Karpati" - Lipovljani, nastupili su članovi UKPD "Ukraina" iz Slavenskog Broda i UKPD "Ivan Franko" iz Vukovara.

Velika podrška u održavanju manifestacije ukrajinske kulture u Devetini bila je od strane većinskog stanovništva i organa vlasti iz Laktaša i Banja Luke, koji organizacijski, moralno i financijski podržavaju ovaj značajan kulturni program.

Ivan Semenjuk

Članovi KPD Ukrajinaca "Karpati" sudjelovali u programu Dana pobjede, domovinske zahvalnosti i Dana hrvatskih branitelja

Organizaciji općine Lipovljani 5. kolovoza 2015. godine organizirano je polaganje vijenaca i paljenje svijeća kod središnjeg križa podignutog u spomen poginulim hrvatskim braniteljima na groblju u Lipovljanima, te je na taj način obilježen Dan pobjede i domovinske zahvalnosti.

Osim delegacije Općine Lipovljani predvođene zamjenikom načelnika Općine Tomislavom Lukšićem i predsjednikom Općinskog vijeća Ankom Doležal, polaganju vijenaca i paljenju svijeća pridružile su se i udruge općine Lipovljani, među kojima i KPD Ukraji-

naca "Karpati" - Lipovljani.

Održana je i zajednička molitva za domovinu i sve poginule branitelje, koju je predvodio župnik crkve sv. Josipa iz Lipovljana.

U poslijepodnevним satima, Općina Lipovljani i TZ općine Lipovljani organizirali su druženje s arapskim konjima i konjanicima iz Volodera, koji su u spomen Dana pobjede i domovinske zahvalnosti i Dana hrvatskih branitelja organizirali maršrutu na potezu od Volodera do Jasenovca s usputnim zadržavanjem u Kutini i Lipovljanima. Zadržavanje konjanika je organizirano u središnjem

parku uz druženje s građanima, naročito djecom kojima je omogućeno jahanje na konjima.

Arapski konji pripadaju domaćem uzgoju obitelji Petters iz Volodera, a ovo im je XIX. konjički maraton arapskih konja. Oni su već više puta održali maršrute u razdoblju od 1991. – 2007. godine prema zapisu iz knjige "Zauzdani pejzaž" Dragutina Pasarića na više destinacija do Umaga, Vukovara, Crikvenice, Senja, Podruga, Iloka, Pule, Koprivnice, Dubrovnika, Beča, a bili su i sudionici "Lipovljanskih susreta 2014."

Ivan Semenjuk

Radno ljeto UKPD "Taras Ševčenko" – Kaniža

Članovi Ukrajinskog kulturno-prosvjetnog društva "Taras Ševčenko" iz Kaniže marljivo su radili cijelo ljeto, tako da nisu stigli na zasluženi odmor. Poslije četiri nastupa u lipnju uslijedo novi nastup u srpnju u mjestu Bosanska Otoka u susjednoj državi BiH, jer Kanižani s tamošnjim Društvom rado surađuju već punih pet godina.

Članovi UKPD "Taras Ševčenko" uvijek se vesele novim mjestima, novim prijateljima koje su stekli kroz nepunih 12 godina. Na kulturnim događanjima članovi udruge upoznali su puno društava koji njeguju različitu kulturu i običaje te nastoje svake godine i na svoju manifestaciju pozvati neke od njih.

Djeca iz Kaniže i ove godine sudjelovala su na Ljetnoj školi na otoku Hvaru gdje su nastavili izučavati ukrajinski jezik i kulturu. Nakon povratka s Ljetne škole djeca su aktivno nastavila s radom u Društvu, a s početkom nove školske godine već petu godinu zaredom nastaviti će izučavanje ukrajinskog jezika u školi. Upravo u Kaniži najviše učenika pohađa nastavu ukrajinskog jezika po modelu C.

Uspješan nastup bio je u Kupini, malenom selu u Brodsko-posavskoj županiji na kirvaju "17. Kolo na Bartolovo", 24. kolovoza. U kulturnome programu sudjelovalo je deset udruga. Članovi Ukrajinskog kulturno-prosvjetnog društva "Taras Ševčenko" – Kaniža predstavili su ukrajinsku kulturu, posebice ukrajinski narodni ples.

U novom kulturnom domu u Kaniži članovi UKPD "Taras Ševčenko" nastavljaju održavati probe, pripremaju nove plesove te ponavljaju već naučene jer slijede tri nastupa zaredom: 10. manifestacija posvećena velikanu ukrajinske nacije Tarasu Ševčenko pod nazivom "Tuđem se učite, svoga se ne stidite" u Kaniži, tradicionalna manifestacija dragih sumještana i prijatelja iz Kaniže KUD-a "Posavac" – "Kolo na Grgurevo" te Središnja manifestacija Ukrajinaca RH u Rijeci.

Osim plesnih sekcija, UKPD "Taras Ševčenko" ima još dvije sekcije: pjevačku i sekciju vezilja. Jedna članica Društva priprema poklone za svaki nastup, heklane, vezene i slikarske radove. Izložba ovih radova će biti predstavljena na manifestaciji u Kaniži. UKPD "Taras Ševčenko" se ovim putem zahvaljuje općini Bebrina na razumijevanju i novčanoj potpori za rad Društva.

Mirjana Has

Рік митрополита Андрея Шептицького

● У Дев'ятині

Митрополит Андрей Шептицький непересічна постать в історії українського народу. Неоціненним є його вклад у різних сферах громадського, культурного і релігійного життя. Багатогранна діяльність митрополита торкнулася

василіянином, особливо піклувався про відродження і розвиток монашества Української греко-католицької церкви. Саме він заснував перший монастир монахів Студійського уставу у Камениці (Боснія), а також сприяв приходу на територію Крижевецької єпархії

● У Камениці

і українських переселенців у Боснії, а також всієї Крижевецької єпархії. Саме тому, розпорядженням владика Миколая Кекіча 2015 рік у Боснійському вікаріаті проголошений Роком пам'яті митрополита Андрея Шептицького. З цієї нагоди, за організації вікара о. Мирослава Кернишина та о. Орла Закалюка, активної участі богословів, сестер служебниць і василіянок, молоді і вірних та підтримки численних добродіїв, відбулася низка заходів: зустріч монашества у Дев'ятині, Літній молодіжний табір та центральне дводенне святкування у Прняворі.

13 червня 2015 року у Дев'ятині відбулася зустріч монашества Боснійського вікаріату. Рік пам'яті митрополита Андрея співпав із Роком богосвяченого життя, проголошеним папою Франциском, а сам митрополит Шептицький, будучи ченцем-

сестер служебниць і василіянок. Зустріч монашества, в якій взяли участь сестри служебниці і василіянки та вірні, розпочалася панахидою за всіх священників і богосвячених осіб, які діяли на цих теренах, і продовжилась Архиєрейською Літургією під проводом Крижевецького владика Миколая, у співслужінні священників вікаріату у парохіяльній церкві Успіння Пресвятої Богородиці. У проповіді владика Кекіч підкреслив велику роль монашества у житті церкви та виклики і завдання, які сьогодні стоять перед монашими спільнотами. Після Літургії всі присутні зібрались на спільному обіді на церковному подвір'ї.

Постаті митрополита Шептицького був присвячений і Літній молодіжний табір, що проходив в Українському греко-католицькому духовному центрі м. Прнявор під проводом священників,

богословів та сестер василіянок. Протягом п'яти днів, з 13 до 18 липня, тридцять хлопців і дівчат мали нагоду поспілкуватися, відпочити, духовно збагатитися, а також ближче познайомитися з постаттю митрополита Андрея.

Центральне святкування Року митрополита Андрея Шептицького відбулося 25-26 липня 2015 року і розпочалося молитвою акафіста біля хреста на цвинтарі у с. Камениця і відвідинами місця, де колись знаходився студитський монастир. Після цього у Будинку культури м. Прнявор відбувся круглий стіл, на якому доповідачі (др. Горан Іванішевіч, Славко Бурда, др. Євген Пашенко, проф. Антон Шарац, с. Теодозія Мостепанюк) представили постать митрополита Шептицького та його зв'язки з церквою у Боснії. Перший день святкувань завершився Вечірнею у парохіяльній церкві Преображення Господнього. Наступного дня, 26 липня духовенство, монашество та вірні Боснійського вікаріату зібрались на Архиєрейській Літургії. Владика Миколая Кекіч звернувся до присутніх зі словами заохочення пам'ятати велику роль митрополита Шептицького і наслідувати його приклад ревного християнського життя. Божественну Літургію своїм співом звеличав Катедральний хор з Крижевців під керівництвом Озрена Богдановіча. Опісля всіх

гостей чекала тілесна пожива, гарна розмова і українська пісня на спільному обіді. Завершальним акордом святкування стала Духовна академія у Будинку культури м. Приявор, у якій взяла участь молодь з Літнього табору та хори з Бана

Луки і Крижевців (автор сценарію с. Януарія Ісик, ЧСВВ). Зі словом привітання і подяки до присутніх звернувся вікар о. Мирослав Кернишин та голова міської ради Приявора Сініша Гатаріч. Глядачі мали змогу дізнатися про цікаві

моменти з життя митрополита Шептицького, почути його живий голос, переглянути уривок фільму "Владика Андрей".

Постать митрополита Шептицького через 150 років після його народження об'єднала і духовно піднесла духовенство, монашество та вірних Боснійського вікаріату і усієї Крижевецької єпархії. Перед нами велике завдання – бути гідними нащадками митрополита. Духовним заповітом для нас звучать його слова: "Все те, – що видавалося неможливе і нездійсниме, виявилось можливе, бо й найбільші перешкоди усуваються тоді, коли Бог якесь діло благословить і хоче його довести до кінця".

с. Теодозія Мостепанюк, ЧСВВ

Godina mitropolita Andreja Šeptickog

U godini koja je željom pape Franje proglašena Godinom posvećenog života, Ukrajina i Ukrajinci u svijetu obilježavaju dva jubilara datuma: 150. godina od rođenja i 70. godina od smrti velikog mitropolita Ukrajinske grkokatoličke crkve (UGKC) Andreja Šeptickoga. Toj velikoj obljetnici koja je počela 1. studenoga 2014. godine pridružuju se zajedno sa svima i Ukrajinci Križevačke eparhije iz Križevaca, posebno Vikarijat Križevačke eparhije za grkokatolike u Bosni i Hercegovini, s obzirom da je križevački vladika Nikola N. Kekić ovu godinu za Ukrajinke grkokatolike u Bosni i Hercegovini proglasio Godinom mitropolita Andreja Šeptickog.

Razmišljanja i poruke suvremene crkve i njezinog poglavara blaženog Svjetoslava Ševčuka

U svojim propovijedima i obraćanju vjernicima na gotovo svim svetim liturgijama u Ukrajini i diljem svijeta, u Godini posvećenoj velikom mitropolitu Andreju Šeptickom, vrhovni nadbiskup Kyjiv- Halyča, odnosno poglavar UGKC blaženi Svjetoslav posebno ističe:

- Poznato je kako je mitropolit Andrej Šeptickyj preživio dva svjetska rata. On je iz tog razloga dobro razumio što se dešava s dušom čovjeka koja se iz mirnoga vremena neočekivano nađe u vremenu ratnog stradanja. O tome je mitropolit Andrej Šeptickyj razgovjetno kazao, kako za vrijeme rata čak i između ljudi koji ne ratuju te s onim ljudima na koje se rat ne odnosi,

nagomilavaju se nepostojeći nesporezumi, sporovi, neprijateljstva i mržnja. Na taj način društveni prijateljski život postaje "ratom svih protiv svakoga". Posljedica toga je što nestaje jedinstvena prijaznost i kršćanska ljubav koji postaju skupljom robom od maslaca ili slanine.

- Za vrijeme rata ljudska psiha je posebno ranjiva. Zato blaženi Svjetoslav, vrhovni poglavar i duhovni pastir Ukrajinske grkokatoličke crkve savjetuje svim ljudima oživljavanje i potrebu da se primjenjuje kršćanska ljubav i milosrđe. Po njegovim riječima, jedino na takav način, kako nas je učio mitropolit Andrej Šeptickyj, mogu se uspješno prebroditi ove poteškoće koje su nastale novonastalom situacijom u Ukrajini.

- Točno je da je mitropolit Andrej Šeptickyj bio osoba broj jedan za ukrajinsku naciju 20. stoljeća. On je bio izvan jedne religije ili jedne nacionalnosti.

- Za svoga života mitropolit Andrej Šeptickyj je proricao kako će Ukrajina postati moćna država koja se neće podvrgavati drugim visokorazvijenim zemljama. Mir, blagostanje, sreća, visoka kultura, uzajamna ljubav i sloga bit će gospodari buduće Ukrajine. Treba se moliti dragom Bogu i majci Božjoj da postanu skrbnici i zaštitnici našega naroda koji je tako mnogo toga pretrpio. Ovo proricanje mitropolita Andreja Šeptickog se odnosi na europsku ukrajinsku državu i iz toga razloga moramo se danas okrenuti budućnosti

naše napaćene zemlje i to s očima mitropolita Andreja Šeptickoga.

- Neka poziv sluge Božjeg Andreja postane za nas nada da će se rat završiti, da će stradanja prestati, jer Ukrajina postoji i postojat će. Mi moramo ići do te pobjede radom, osobnom žrtvom (citirajući) - "sve do krvi i smrti". Stalnom molitvom mi smo dužni kročiti s Mitropolitom u našu budućnost – rekao je blaženi Svjetoslav Ševčuk.

Nedavno je poglavar Ukrajinske grkokatoličke Crkve blaženi Svjetoslav Ševčuk izrazio nadu da će se ove godine završiti beatifikacijski proces mitropolita Andreja Šeptickog, započeo 1955. godine (ili 1958.).

Kao osnova za njegovu beatifikaciju prikupljena su 22 sveska njegovih djela. Od toga je tek nešto objavljeno. To su prije svega njegova pastoralna pisma i članci u novinama, časopisima i drugim publikacijama, objavljeni na ukrajinskom, poljskom, latinskom, njemačkom i drugim jezicima. U 1950. godini nastao je pokret za njegovu beatifikaciju koji je predvodio nadbiskup Ivan Bučko.

Proslava Godine mitropolita Andreja Šeptickog u Ukrajini i svijetu trajat će tijekom cijele 2015. godine. U srpnju će biti otvoreni spomenici Velikom mitropolitu Andreju Šeptickom u Ivano-Frankivsku i Ljvivu, a završne svečanosti održat će se u Kyjivu, glavnome gradu Ukrajine.

Slavko Burda

Stepan Tymošenko - znanstvenik, jedan od osnivača Ukrajinske akademije znanosti, otac moderne tehničke mehanike

Stepan Tymošenko (1878. - 1972.)

U svijetu živi nešto više od 55 milijuna Ukrajinaca, među kojima znanstvenici čine brojku veću od 6%, što govori da su Ukrajinci izuzetno aktivni u tim granama ljudskog djelovanja. Posebno je zanimljiv njihov doprinos u ranom razvoju tehnologije, a u tome nizu mogu se izdvojiti znanstvenik Fedir Pirockij, koji je izumio prvi električni tramvaj, Ihor Sikorskyj koji je izumio helikopter, zatim Valentyn Hluško, Volodymyr Čelomej i Serhij Koroljov, koji su se pobrinuli za uspješan razvoj svemirske tehnologije SSSR-a te slanje prvoga čovjeka u svemir. U istim se krugovima pamti i Stepan Tymošenko, kojega smatraju ocem tehničke mehanike. Iza njega je ostao veći broj znanstvenih radova, različitih teorijskih otkrića i analiza primjenom postupaka matematičke fizike u rješavanju brojnih praktičnih zadataka u području inženjerske mehanike, elastičnosti i izdržljivosti materijala od kojih se mnogi i danas često koriste.

Stepan Tymošenko rođen je 1878. u ukrajinskoj Sumskoj oblasti, selu Špotivka. Sin geodeta oca Prokipa i majke Jozefine iz ugledne vojničke obitelji, imao je dva mlađa brata Serhija i Volodymyra. Svoje školovanje Tymošenko je započeo podukom koju je dobivao od majke, zatim od učitelja poznanika u Kyjivu i pedagoga Myhajla Kovalenka. U mjestu Romni nastavio je svoje školovanje u sklopu Realne gimnazije uspješno položivši sve ispite koji su postavljeni pred njega. Ondje se družio s poznatim znanstvenikom Abramom Joffeom. Tijekom školovanja susretao se s manjim problemima zbog

toga što ruski jezik nije poznao najbolje. U njegovoj obitelji govorilo se isključivo ukrajinski, a ruski je korišten tek poslovno i po potrebi. U gimnaziji se školovao do 1896. godine, nakon čega odlazi na studij u Sankt Peterburg. Ondje se upisao na Institut civilnih inženjera te Prometni institut kojemu je posvetio veću pažnju. Na tim institutima radili su poznati znanstvenici iz cijeloga svijeta, a ondje je susretao i dosta Ukrajinaca. Nakon što je 1901. godine završio studij, odlazi na odsluženje obveznoga vojnog roka. Uskoro se zaručio s Aleksandrom Arhangel'skom, studenticom medicine koju je upoznao dok je još studirao. Od 1901. do 1904. zapošljava se i nastavlja svoje školovanje u sklopu nekoliko visokih znanstvenih institucija te Politehničkom institutu u Sankt Peterburgu. Odlično je savladao ruski, njemački i francuski te je učio i engleski jezik, što će mu kasnije koristiti pri prijevodu njegovih znanstvenih radova. Do 1906. njegov mentor i suradnik poznati je inženjer, fizičar i profesor Viktor Kirpičov. Godine 1905. Tymošenko je poslan na njemačko sveučilište u Göttingenu, gdje je godinu dana radio pod rukovodstvom Ludwiga Prandtla.

U jesen 1906. godine Tymošenko se vraća u Ukrajinu i zapošljava na Politehničkom institutu u Kyjivu gdje je postavljen za rukovodioca odjela, koji proučava izdržljivost različitih materijala. Povratak u domovinu uvelike utječe na uspješan razvoj njegove karijere te osobni život. Od 1907. do 1911., kao profesor na Politehničkom institutu u Kyjivu, vrši različita istraživanja, dolazi do vrijednih otkrića, a 1909. izabran je za dekana Građevinskog odjela. Nakon što se usprotivio ministru obrazovanja, zajedno s još nekoliko ukrajinskih znanstvenika, Tymošenko je dobio otkaz na Kyjivskom institutu 1911. godine. Koristi svoje veze u Sankt Peterburgu kako bi ponovno dobio posao. Ponovno se ondje zapošljava na Elektrotehničkom institutu te Prometnom institutu sve do 1917. godine. Nakon revolucionarnih zbivanja i uspostavljanja Ukrajinske narodne republike, Tymošenko se vraća u Kyjiv gdje surađuje sa znanst-

venikom Volodymyrom Vernadskim. Zajedno uspostavljaju Ukrajinsku akademiju znanosti. Nakon ponovne ruske okupacije Kyjiva 1919. pokušava pobjeći iz zemlje i odlučuje preseliti se u Zagreb gdje je dobio ponudu za posao i gdje se s obitelji preselio 1920. godine.

Na zagrebačkoj Kraljevskoj visokoj tehničkoj školi Tymošenko se zaposlio kao profesor na predmetu "Otpornost materijala". Tu je utemeljio Zavod za ispitivanje gradiva te bio i prvi predstojnik Zavoda. Na Tehničkoj visokoj školi predavao je "Nauku o čvrstoći", "Ispitivanje gradiva", "Specijalna poglavlja iz tehničke mehanike" i "Građevnu statiku". Njegov kratkotrajni boravak u Zagrebu, svega dvije godine, ostavio je neizbrisive tragove. Prvu je godinu posvetio utemeljenju i organizaciji Zavoda za ispitivanje gradiva te nabavci strojeva i uređenju laboratorija, dok je tijekom druge godine objavio mnoge radove na više svjetskih jezika. Tijekom boravka u Zagrebu objavio je nekoliko radova u časopisima "Glasnik Hrvatskoga prirodoslovnog društva" i "Tehnički list". Njegova predavanja u izdanju Udruženja slušalaca Kraljevske visoke tehničke škole objavljena su 1921. u Zagrebu kao skripta, a danas predstavljaju rijedak primjerak pisanih sveučilišnih bilješki onoga doba.

Tymošenko prije odlaska iz Zagreba piše: "Moj rad na Tehničkoj visokoj školi neočekivano je završio sredinom ljetnog semestra 1922. godine. Dobio sam pismo Akimova s ponudom za zaposlenje u njegovoj kompaniji. Ako prihvatim, platio bi mi put za Ameriku. Ponudio mi je 75 dolara na tjedan. Bio sam suočen s vrlo teškim izborom. Moji odnosi s profesorima i studentima na Tehničkoj visokoj školi bili su odlični. Volio sam predavati. Zagreb je bio lijep grad s dobrom klimom. No, bilo je i bitnih neprilika. Još uvijek sam živio u improviziranom prostoru bez šanse da uskoro imam svoj vlastiti stan. Moja su primanja bila dovoljna za nabavu hrane, ali ne i za nabavu odjeće ili namještaja. Ipak, glavna stvar je bila jezik. Želio sam da moje knjige na ruskom budu objavljene na zapadno-europskim jezicima. Ne bi imalo

smisla objaviti ih sve na hrvatskome. U drugu ruku, odlazak u Ameriku vjerojatno bi značio završetak mojih predavanja, bavio bih se praktičnim problemima koji bi zauzeli toliko vremena da ne bih mogao nastaviti rad kao znanstvenik. Nakon dugog oklijevanja, odlučio sam prihvatiti Akimovljevu ponudu.”

Sredinom 1922. Tymošenko je otišao u SAD. Godinu dana radio je u Philadelphiji, potom pet godina u Westinghausu u Pittsburghu, od 1927. na Michiganskome sveučilištu, a od 1936. pa do umirovljenja 1944. bio je profesor tehničke mehanike na

Sveučilištu Stanford. U istom razdoblju pokreće znanstvene časopise, radionice, seminare te stvara vrijedne autorske radove kao što su “Čvrstoća materijala” (dva sveska, 1930.), “Teorija elastičnosti” (1933.), “Teorija stabilnosti” (1936.) i druge. Objavio je 18 udžbenika i monografija prevedenih na 36 jezika. Bio je član devet nacionalnih akademija znanosti, nositelj osam počasnih doktorata znanosti, među njima i Sveučilišta u Zagrebu (1956.). S više od 150 znanstvenih radova, svojim znanstvenim dometima te njihovom primjenom u rješavanju visokostručnih

inženjerskih problema, uvrstio se u najveće znanstvenike iz područja tehničkih znanosti. Godine 1960. preselio se u zapadnonjemački grad Wuppertal kako bi bio bliže svojoj kćeri Hanni. Umro je 1972. u devedeset i četvrtoj godini života, nakon čega je pokopan pokraj svoje žene u memorijalnom parku Alta Mesa, u američkoj Kaliforniji. Niz obrazovnih ustanova, institutskih odjela, ulica i parkova u Ukrajini i svijetu dobilo je ime po Stepanu Tymošenku – kojega mnogi smatraju genijem.

Sergej Burda

Znate li ovo o ukrajinskome jeziku?

● Ivan Kotljarevskyj

U ovome broju odlučili smo istražiti ukrajinski jezik i pokazati vam koliko je zapravo ukrajinski jezik bogat, zanimljiv i jedinstven u svijetu te zbog čega su ga proglasili drugim najljepšim jezikom svijeta.

Na jezičnome natječaju u Italiji proglasili su ga drugim u svijetu prema melozvučnosti (odmah nakon talijanskog). Na drugom jezičnom natječaju u Parizu 1934. godine, ukrajinski jezik je ocijenjen kao treći najljepši jezik u svijetu, odmah nakon francuskog i perzijskog u kategoriji fonetike, leksika, frazeologije te tvorbe rečenica.

Najdavniji spomen o ukrajinskome jeziku datira iz 858. godine, dok se kao književni jezik počinje smatrati krajem XVIII. stoljeća, nakon izlaska prvoga izdanja “Eneide” Ivana Kotljarevskog (1798. godina) kojega neki

povjesničari nazivaju osnivačem novog ukrajinskog književnog jezika.

Kada je riječ o broju govornika, ukrajinski jezik je jedan od najrasprostranjenijih jezika svijeta i zauzima čak 26. mjesto zahvaljujući svojoj mnogobrojnoj i najvećoj u svijetu dijaspori.

Za one koji nisu znali, ukrajinski jezik je jedinstven u svijetu i po svome pismu. Ukrajinsko pismo predstavlja posebnu varijantu cirilice koja se sastoji od 33 znaka. Iako svi misle da su ukrajinsko i rusko pismo i jezik jedno te isto, varaju se. U usporedbi s ruskim jezikom (koji se grješkom našao u rodu slavenskih jezika), ukrajinski jezik nema tako veliki broj crkvenoslavenskih riječi. Ali s gledišta leksika, najbliži jezici ukrajinskome su zapravo bjeloruski (84%) i poljski (70%).

Prva slovarica izdana u Ukrajini bila je “Bukvar” koju je 1574. godine u Ljvivu izdao prvi tiskar u Ukrajini Ivan Fedorov. Knjiga je sadržavala abetku (abecedu), slogove, primjere deklinacije i skraćnice. Do danas je sačuvan samo jedan primjerak koji je pronađen u Rimu 1927. godine i koji se čuva u knjižnici Harwardskog sveučilišta (SAD). Kopija originala bila je izdana u Kyjivu 1964. i 1974. godine.

Najstarije ukrajinske pjesnikinje, čija su imena poznata u svijetu, o kojima svjedoče povijesni dokumenti – bile su Anysija Parfenijivna i Anna Ljubovyčivna. Živjele su i djelovale krajem XVI. i početkom XVIII. stoljeća i ostavile u naslijeđe svome narodu akrostihove potpisane njihovim imenima.

Ako govorimo i dalje o književnosti, najviše prevedena pjesma je “Oporu-

ka” Tarasa Ševčenka, koja je prevedena na čak 148 svjetskih jezika.

Jedinstvena pojava u svijetu književnosti – najveći broj pseudonima jednog te istog autora. Rekorderi su: Oleksandr Konyskyj (141 pseudonim), Ivan Franko (99 pseudonima) te Osyp Makovej (56 pseudonima).

Kad je riječ o narodnome stvaralaštvu, ukrajinski narod se može pohvaliti i time što ima do današnjih dana sačuvanu svoju najstariju narodnu pjesmu pod nazivom “Dunave, Dunave, zašto tužan tečeš?” (укр. “Дунаю, Дунаю, чому смутен течеш?”).

Kada se vratimo malo na sam jezik, najveći broj sinonima ima glagol “biti”. Prema “Kratkome rječniku sinonima ukrajinskoga jezika”, ukrajinski jezik ih broji čak 45.

Najviše korišteno slovo u ukrajinskome jeziku, odnosno glas je: “p”. Također, na to slovo započinje najveći broj ukrajinskih riječi. A postoji čak i cijela bajka u kojoj sve riječi počinju slovom “p”. U suprotnome, najmanje korišteno slovo ili glas u ukrajinskome jeziku je “f”. Riječi koje počinju tim slovom, u većini slučajeva su posuđenice.

Stručnjaci smatraju da je veliki broj danas korištenih ukrajinskih riječi te jezičnih korijena bilo prisutno još u vrijeme trypiljske kulture, o čemu nam svjedoče topografski nazivi, narodne pjesme iz vremena prije pokrštavanja Ukrajine te značajan slijed u starom indijskom jeziku, odnosno sanskrtu čiji su izvori k nama došli još iz davnih 3,5 tisuća godina prije Krista.

Davor Lagudza

In memoriam

OSTAR FILIMA - ОСТАП ФИЛИМА

Українська громада Республіки Хорватія віддає шану активному засновнику центральної організації українців у Республіці Хорватія, засновнику кількох Українських культурно-просвітніх товариств у Хорватії, довірчому заміснику голови Української громади РХ та активному діячу української справи на просторах Хорватії - **Остапу Филімі**.

Вічна пам'ять!

Ukrajinska zajednica Republike Hrvatske odaje počast aktivnom osnivaču središnje organizacije Ukrajinaca u Republici Hrvatskoj, osnivaču nekoliko Ukrajinskih kulturno-prosvjetnih udruga u Hrvatskoj, dugogodišnjem zamjeniku predsjednika Ukrajinske zajednice u RH i aktivistu u očuvanju i promicanju ukrajinskog nacionalnog identiteta na prostorima Hrvatske – **Ostapu Filimi**.

Neka počiva u miru Božjem!

Sjećanje na Arsena Dedića

Premинуо је Арсен Дедић

Na veliku žalost, u Zagrebu u 78. godini preminuo je poznati pjesnik, kantautor, veliki umjetnik – Arsen Dedić. Njegove pjesme

poznate su i izvan granica Hrvatske, a stihovi poznatog pjesnika prevedeni su i na ukrajinski jezik.

Mladi Arsen dva mjeseca živio je u Kyjivu

U kratkom razgovoru prošle godine Arsen mi je ispričao kako jako dobro pamtí svoju prvu turneju u bivšem SSSR-u 60-ih godina prošloga stoljeća koja je započela upravo u Kyjivu. Kyjiv mu je ostao u sjećanju kao predivan grad visoke kulture i civilizacije i s divljenjem se prisjetio kupanja u Dnjipru, opernih matineja, modnih revija...

Ukrajinska pjesma "Čeremšyna"

Na YouTubeu se može pogledati video

u kojem mladi Arsen izvodi ukrajinsku pjesmu-romansu Mykole Jurijčuka "Čeremšyna" na ukrajinskom jeziku. Naš razgovor je i započeo pitanjem sjeća li se "Čeremšyne", a umjesto odgovora Arsen je zapjevao pjesmu na ukrajinskom kao da je od zadnjeg izvođenja prošlo nekoliko dana, a ne pola stoljeća...

Žalio je zbog događaja u Ukrajini

Na kraju razgovora veliki umjetnik izrazio je svoje žaljenje zbog nemilih događaja u Ukrajini i rekao je da mu je teško kad pogleda na trenutnu situaciju u državi za koju ga vežu posebno lijepa sjećanja.

Dijana Dill

Пам'яті Арсена Дедича

*Помер Арсен Дедич**Українські спогади Арсена Дедича*

На велику жаль, у Загребі на 78-ому році життя помер видатний

хорватський поет, композитор, великий артист – Арсен Дедич. Його пісні відомі і за кордоном. Вірші видатного поета перекладені і українською мовою.

Молодий Арсен жив два місяці в Києві

У короткій розмові кілька років тому Арсен сказав, що він дуже добре пам'ятає своє перше турне в колишньому СРСР 1960-х, яке розпочалося в Києві. Київ залишився у його пам'яті, як прекрасне місто високої культури і цивілізації, тому Арсен Дедич захоплено згадував купання вранці в Дніпрі, оперні вистави, модні покази...

Українська пісня "Черемшина"

На Ютубі можна переглянути відео, на якому молодий Арсен виконує українську пісню-романс Миколи Юрійчука "Черемшина" українською мовою. Коли Арсена Дедича запитали чи пам'ятає він пісню "Черемшина", замість відповіді Арсен заспівав пісню українською, немов він співав її кілька днів тому.

Жалі щодо подій в Україні

Наприкінці розмови Арсен висловив свої жалі щодо подій в Україні і сказав, що йому важко дивитися на нинішню ситуацію в країні, з якою його пов'язують особисті спогади.

Діана Ділл

Hrvatske postrojbe u Prvom svjetskom ratu na ukrajinskim zemljama – Zakarpattju, Lemkivščyni, Volynji, Halyčyni i Bukovyni

Zaustavljanje povlačenja i boravak uz rijeku Bystrycju Solotvynsku

14. nastavak

● Hrvatski domobranci u akciji

Postupno se povlačeći pred jačim ruskim snagama prema zapadu hrvatske postrojbe XIII. zbora dolaze sredinom kolovoza 1916.g. južno od Stanislaviva do rijeka Strymbe i Bystrycje Nadvirnjanske a zatim se uz teške borbe zaustavljaju na pozicijama oko rijeke Bystrycje Solotvynske. Ovdje se raspoređuju između rječice Sadžavke i Bystrycje Solotvynske od Zahvizdja, Staryj Lysecja, Nyvočyna, Hrynivke, Hlyboke, Hmelivke, Rosiljne, Stebnyka, Sadžave, Hlybivke, Starih Bohorodčana. Uz većinu preživjelih vojnika hrvatske postrojbe su ovdje već bile početkom karpatskih operacija, u proljeće 1915. godine. Uz tek pojedina čarkanja s Rusima ovdje će provesti naredne mjeseci sve do konca 1916. godine i sve do ožujka 1917. godine kada počinje snažna protuofenziva austrougarske vojske.

U to vrijeme, u Hlybivki, selu uz gornji tok rječice Sadžavke, lijeve pritoke Bystrycje Solotvynske, bilo je pukovnijsko sjedište 25. i 26. domobranske pukovnije.

Tu će 7. siječnja 1917. biti obilježen i proslavljen spomendan 26. karlovačke pukovnije na uspomenu i sjećanje na bitke kod Toporivca i Raranče od 24. prosinca 1915. do 7. siječnja 1916. g.¹

Tako 8. travnja 1917. u Hlybivki je na vojnom groblju palih hrvatskih ratnika ovih dvaju pukovnija svečano otkriven spomenik. O tome događaju je zabilježeno;

“U spomen svojih palih junaka uređila je zagrebačka 25. i karlovačka 26. domobranska pukovnija na sjevernom ratištu prekrasno groblje, u kojem počivaju na polju slave poginuli hrabri hrvatski domobranci. Nedavno je otkriven i prekrasan spomenik za pale

junake, i to u prisutnosti zapovjednika, svih časnika te momčadi 25. i 26. pukov. Spomenik i portal groblja nose slijedeći napis; “Slava junacima zagrebačke 25. i karlovačke 26. domobranske pješ. pukovnije.

Bog i Hrvati! Za kralja i domovinu!” Pod tim uzvišenim geslom počivaju Hrvati u tuđini vječni sanak! Svečanost otkrića spomenika obavljen je veličajnim načinom.”

Na svojim postavima uz rijeku Bystrycju Solotvynsku 28. veljače 1917.g. u mjestu Nyvočyn/ jugozapadno od Stanislaviva /danas Ivano-Frankivsk/ 36. zagrebačka C.K. divizija; 53. zagrebačka i 16. varaždinska pukovnija obilježili su drugu godišnjicu sjećanja na bitku kod Sileca, 28. veljače 1915.g. Na svečanostima su sudjelovali zapovjednik divizije general-bojnik Nohring, brigadir von Budiner, zapovjedništvo i časnici 53. i 16. pukovnije i postrojbe. Nakon mise održana je smotra postrojbi, držani su prigodni govori, uručivana su odličja za hrabro držanje zaslužnim časnicima i vojnicima, upriličen je svečani ručak.²

Ofenziva Aleksandra Kerenskog

Dana 4. ožujka 1917. u Petrogradu vlast preuzimaju čelnici Kadetske stranke proglašivši Republiku što je ruskog cara nagnalo na ostavku. Na čelo nove ljevičarske vlasti dolazi Aleksander Kerenski. Kao neograničeni vladar Kerenski preuzima i Ministarstvo rata. Kako bi zaustavio loše stanje u

● Rijeka Bystrycja Solotvynska kod ukrajinskog grada Ivano-Frankivsk

vojsci i raspad armija zbog nemotiviranosti i velike iscrpljenosti, nediscipline i dezerterstva a poglavito na fronti, Kerenski poduzima sve mjere za nastavak rata, poglavito prema austrougarskim obrambenim linijama. Pod pritiskom saveznika Engleza i Francuza da se rat nastavi, prethodno je osigurao svesrdnu financijsku i tehničku pomoć Japana i Sjeverne Amerike.

gaskim obrambenim linijama. Pod pritiskom saveznika Engleza i Francuza da se rat nastavi, prethodno je osigurao svesrdnu financijsku i tehničku pomoć Japana i Sjeverne Amerike.

Za vrhovnoga zapovjednika tri vojske izabran je do tada najuspješniji vojskovođa Aleksandar Brusilov. On raspoređuje svoje brojne i dobro naoružane artiljerijske i pješačke jedinice od Zapadnog Buga sve do Karpata, s odlučnom namjerom da se dovrši potpuno potiskivanje austrougarskih snaga iz Podolije i Galicije i nakon njihovog uništavanja prodre u dubinu Mađarske i Austrije.

Najjačim napadom Rusi kreću na prostor oko Berežana na rijeci Zolota Lypa i dalje prema zapadu na Rohatyn

i u pravcu Drohobyča.

Bitke kod Kaluša u srpnju 1917.

Na sjevernom dijelu istočne Galicije rovovsku obrambenu liniju nasuprot ruskih linija držali su njemačka južna vojska i 2. austrougarska vojska a krajnje desno krilo od Stanislaviva i duž Bystrycje Solotvynske držala je 7. vojska generala konjaništva baruna Pflanzer-Baltina u čijem sastavu su bile 42. i 36. divizija XIII. zagrebačkog zbora.

Nakon višemjesečnog zatišja od 8. srpnja počinju žestoki topnički napadi na hrvatske postrojbe iz pravca Staryj

Lysecja i Radče južno od Stanislaviva uz rijeku Bystrycju Solotvynsku.

Dana 11. srpnja, nakon intenzivnih ruskih topničkih i pješačkih napada i procjene o višestrukosti ruskih snaga naređeno je povlačenje prema zapadu. Kolone pješništva, topništva, opskrbe i pratećih službi usiljenim maršem se povlače stazama kroz brdoviti šumski prostor od Olesova uz rijeku Posičanku na Majdan pa preko rječica Čarne i Lukve na Zavij i Hrabivku na nove postave uz rijeku Limnycju. Pukovnijske postrojbe 42. domobranske pješačke divizije pozicionirale su se u obranu oko gornjeg toka Berežnycje od sela Petranke južno od Kaluša pa sve do ušća Čečve i zapadno od Kaluša. I ovdje se borbe nastavljaju s jačim protivnikom. Vodeći bitke na ravničarskom terenu i bez zaklona oko Novycja i Dobrovljana stradao je veliki broj vojnika osobito iz 28. osječke pukovnije.

Usljed iscrpljenosti bilježi se i pad morala i nedisciplina osobito uređovima 27. domobranske pukovnije. Dok su se 14. srpnja postrojbe 28. i 27. teško branile od stalnog i ubitačnog ruskog napada zapadno od Kaluša kod Kadobne, odredi 16. i 53. c.k. pukovnije odolijevaju napadima kod Berloha južno od Kaluša. Broj mrtvih, ranjenih i zarobljenih časnika i vojnika stalno se umnažao. Nakon prestrojavanja, popunjavanja i discipliniranja ispražnjenih dijelova satnija te jednodnevnog odmora, divizijski stožer je naredio ponovne napade i proboje u dolini Bučkov kod Novycja gdje su se istakle satnije 25. zagrebačke i 16. varaždinske pukovnije. Boreći se prsa o prsa protiv brojčano jačih ruskih snaga mnogi časnici i vojnici izgubili su živote, teško ranjeni, bolesni i zarobljeni.

U tijeku jednotjednih borbi od 11. do 17. srpnja samo je 16. varaždinska pukovnija imala 964 staradala vojnika i časnika, od toga: 92 poginula, 529 ranjenih, 297 nestalih i 46 bolesnih vojnika i časnika.³ Približan broj gubitaka imale su i drugih pet hrvatskih pukovnija, što samo u ovim bitkama iznosi više od 4000 stradalih, od kojih oko 500 do 700 mrtvih. Svi poginuli sahranjeni su ili na seoskim grobljima ili na improviziranim vojnim grobljima između Kaluša i Rožnjatava.

Protuofenziva od rijeka Bystrycje

Solotvynske, Bystrycje Nadvirnjanske, Vorone i sjeverno od Pruta

Dana 23. srpnja 1917. započela je velika i snažna njemačka protuofenziva. Dok Nijemci napreduju preko Volinije /ukr. Volynj/, u isto vrijeme na južnijem sektoru, na galicijskoj bojišnici, pokreće se protuofenzivno djelovanje austrougarskih postrojbi.

Istog 23. srpnja domicilno stanovništvo i ophodnje javljaju o prvim znakovima povlačenja ruskih snaga južno od Kaluša. Hrvatske postrojbe kontroliraju povlačenje s uzvisine Rehy na liniji Hrabivka - Lesivka - Hrynivka - Nyvočyn i dalje prema jugoistoku.

Pod pritiskom snažnog protuofenzivnog nastupa austrougarskih snaga hrvatske 36. i 42. divizije kod Lysecja, jugozapadno od Stanislaviva Rusi pružaju žilav otpor braneći svoje položaje uz južne dijelove šume na Lazama i kod sela Zaberežje. Kod sela Pohivka uz lijevu obalu Bystrycje Nadvirnjanske Rusi nanose osjetljive gubitke napadačima. Prešavši uz stalne borbe rijeku Bystrycju Nadvirnjansku kod sela Bratkvici hrvatske snage sve više potiskuju Ruse prema istoku. Povlačenje Rusa i njihovo ubrzano potiskivanje nastavljeno je i 25. srpnja.

Nastupajući frontalnim pravcem sjever-jug na dužini od cca 60 km, 53. zagrebačka pješačka pukovnija na sjeveru, do nje 16. varaždinska pukovnija, zatim 27. domobranska pukovnija i na jugu 52. pečujaska pješačka pukovnija, dostignut je široki pravac u dubinu do rijeke Vorone kod Stanislaviva na sjeveru do Otynije i Lisnyj Hlibyčyna kod Kolomyje na jugu.

Već 28. srpnja pukovi 7. osječke i 36. zagrebačke divizije nezadrživo napreduju prostorom sjeverno od rijeke Pruta na jugu potiskujući Ruse prema Dnjistru.

Kod Beleluje, Krasnostavaca i Rusa sjeverno od grada Snjatyna, Rusi topničkim, strojničkim i puščanim djelovanjem nastoje zaustaviti napredovanje hrvatskih i bavarskih postrojbi. U ovim ofenzivnim borbama u periodu od 24. do 29. srpnja poginuo je veći broj časnika i vojnika, a daleko veći broj je ranjen i zarobljen.⁴

(Nastavak slijedi u idućem broju)

Boris Graljuk

¹ Arhiv Hrvatskog povijesnog muzeja, Ratno-povijesni spisi 26. domobranske pješačke pukovnije, Izvještaj pukovnika Bolteka Pintara; Res. Nr. 82/1916; Ehrfarungen der Kampfe vom 24./XII. 1915. bis 7. Janner 1916. bei Toporotz - Rarancze., Vidi; Dadoh zlato za željezo, Ela Jurdana; Dokumentarna zbirka I. 83, f.n. 144, 145, 83.

Ovaj spomen dan bit će obilježen i naredne 1918. godine u mjestu Kissleu /ukr. Kiseljiv/ na rječici Sovycja sjeveroistočno od Zastavne. Ovdje je nedaleko austrougarske granice na Dnjistru, nakon potpunog potiskivanja Rusa s prostora Istočne Galicije i Bukovine, bilo sjedište 26. Karlovačke pukovnije.

² Ratni dnevnik C.K. Varaždinske., 186.

³ Isto, 210.-212.

⁴ Ratni dnevnik, 213.-216. Iz varaždinske pukovnije poginula su dva časnika i 46 vojnika, ranjenih je 175 a nestalo 18 vojnika.

НАШІ ТАЛАНТИ

Поезія Ольги Камінської

Намріяна серенада

Ніколи ми не цілувались,
не обнімались, не кохались...
Лише вогнем флюїдів обмінялись,
і цим промінням милувались...
Хто зна, якщо б ми досхочу
напились вина флюїду,
То може б душі і зустрілись...
Зустрілись і втекли від люду
Кохатися...
Що ж... хоч у мріях водити будемо любов –
намріяну...

● Ольга Камінська

Бог дав Долю

Присвячується українській поетесі Ліні Костенко

Бог дав Долю Марині і Ніні,
Миколі і Олі, Палашці й Мелашці,
Прокопу, й окропу приготував для Ліни...
Казав - ним будеш кропити
Й лічити, святити й молити,
Й казати, що треба робити -
Як ворог буде гнобити
Народ твій!!!
Й тому ти повинна
Цілюще коло водити,
Свій рід захистити...

● Українська поетеса Ліна Костенко

Вибаглива троянда

Твоя краса розкішна і зваблива,
Підвласна ти лиш тим,
Хто розуміє дива....
А хто зірвати хоче й підкорити сміло,
Поколить собі руки...та хіба ж це діло?
Зваблива ця краса,
А доторкнутись тіла
Дозволить лиш тому,
З ким би душа тремтіла...

Djeca poginulih ukrajinskih bojovnika na odmoru u Hrvatskoj